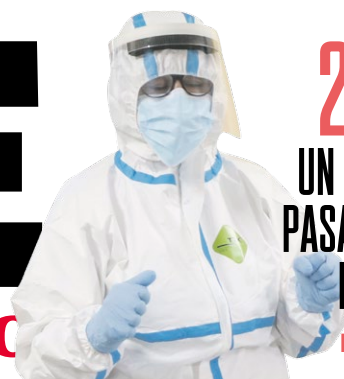

EL QUINZE

de **Público**

2020
UN AÑO QUE
PASARÁ A LA
HISTORIA
PÁGINA 14

Autogovernar la vellesa en temps de pandèmia

El cohabitatge o residències que afavoreixen l'autonomia, algunes fórmules **P6**

MAR CARRERA

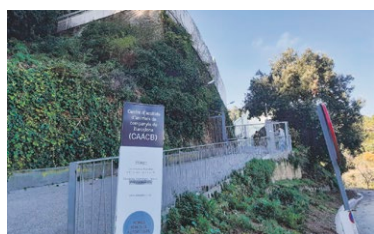
Les cares de la cursa electoral cap al 14-F

Els partits fixen els candidats pendents de si el coronavirus farà ajornar les eleccions **P18**

Barcelona segueix a la espera de la nova perrera

Suma otro retraso por la covid, pero el compromiso es licitar la obra en este mandato **P20**

ARCHIVO

La literatura infantil i juvenil reclama el seu lloc

El sector se sent menystingut i defensa que construeix els lectors del futur **P24**

MONTSE GIRALT

“El capitalisme de plataforma té un avantatge competitiu perquè fa trampa”

Entrevista a Ivan Miró

Sociòleg i cooperativista **PÀGINA 10**

ACN

La vacuna trae esperanza en unas fiestas a medio gas

Objetivo: inmunizar a la población a lo largo de 2021

Críticas de los expertos por no aplicar más restricciones

Salut finaliza el polémico contrato de rastreo de la covid con Ferrovial **PÁGINA 2**

Sanidad vigilará posibles reacciones adversas **PÁGINA 5**

ACN

Sira Vilardell Directora general de Fundació Surt
“Les perspectives de la reconstrucció”

Focus **Salud**

La vacuna siembra esperanza en medio de unas fiestas alicaídas

Empieza en las residencias una campaña de magnitudes insólitas que prevé inmunizar a la población a lo largo de 2021. El Govern no endurece las restricciones por Nochevieja y esto provoca críticas de los expertos

Emma Pons Valls
BARCELONA

Esta semana ha arrancado la etapa más anhelada desde que empezó la pandemia: la vacunación contra la covid-19. El pasado domingo se inició la campaña a lo largo y ancho de la Unión Europea. Se prevé larga y de una magnitud nunca vista hasta ahora, además de logísticamente compleja, pero siembra la esperanza en medio de unas fiestas alicaídas por las restricciones y el recrudecimiento de los datos epidemiológicos.

El dibuix de l'Eneko

La primera persona vacunada en la región sanitaria del Camp de Tarragona, Teresa Soria.

El día de Sant Esteve llegaron a Catalunya 1.595 dosis de forma simbólica. Josefa Pérez, de 89 años y residente en el centro Feixa Llarga de L'Hospitalet de Llobregat, fue la primera en recibir el pinchazo en el territorio. Más allá de este inicio simbólico, cada lunes llegarán 60.000 dosis a Catalunya que se pondrán de martes a sábado. Esta semana, sin embargo, un problema logístico de la compañía farmacéutica Pfizer retrasó hasta el martes la llegada de las vacunas. Según los cálculos de Salut, en las próximas dos semanas toda la población residencial –hasta 104.000 personas– ya habrá recibido la primera dosis.

La priorización de las residencias como grupo de vacunación es una medida que busca, más allá de la inmunización del colectivo más vulnerable, una especie de restauración por todo el sufrimiento acaecido en estos centros, donde se han producido la mayoría de muertes por la pandemia. En una primera etapa de vacunación, que se alargará hasta finales de marzo, se vacunará a los residentes en centros de mayores y personas discapacitadas, incluyendo a los trabajadores, y también al resto de profesionales sanitarios y sociosanitarios y personas dependientes.

Una segunda etapa, de marzo a junio, cubrirá a las personas mayores, con una estrategia similar a la de la vacunación por la gripe. Después del verano empezará la vacunación a la población general. La subdirectora general de Promoción de Salud del Govern, Carmen Cabezas, destacó en una

En 15 días se habrá puesto la primera dosis a toda la población residencial, según Salut

Cada lunes llegarán 60.000 dosis, pero esta semana un problema logístico lo ha impedido

entrevista recogida por la ACN que la inmunidad se conseguirá cuando haya un 80% de vacunados, una cifra que no se prevé alcanzar hasta finales de 2021. “Hay que ser realista”, subrayó.

Respecto a la preocupación sobre la seguridad de la vacuna, Cabezas defendió que ya no se trata de un ensayo clínico, sino que “hay casi cinco millones de vacunados en el mundo y no hemos oído ninguna noticia de reacción adversa grave”. En Catalunya se ponen cada año alrededor de tres millones de vacunas, cifra que la campaña por la covid-19 multiplicará por cuatro, hasta los 12 millones. Más de 2.000 enfermeras y administrativos se han formado para llevarla a cabo en equipos móviles. El secretario de Salut Pública, Josep Maria Argimon, recordó que se trata de un proceso de “gran complejidad logística” y agradeció el esfuerzo de los profesionales,

SALUT

de seguridad. No será hasta más adelante que la progresiva inmunización facilitará que se flexibilicen. Es por este motivo que, aunque ya se haya iniciado la senda hasta alcanzar la inmunidad que permitirá “recuperar la normalidad”, aún queden por delante “unos meses complicados”, concluyó Aragonès.

Nochevieja sin más restricciones

Después de unos días de incertidumbre, el Govern decidió mantener las restricciones vigentes y no endurecerlas por Nochevieja, aunque la epidemia esté en crecimiento –hay unos 2.000 casos diarios y una velocidad de propagación por encima del 1–. Así, este jueves el toque de queda será a la una de la madrugada –el resto de los días es las 22 horas, exceptuando la noche de Reyes, que será a las 23 horas– y se permitirán encuentros de hasta 10 personas. La movilidad seguirá restringida al ámbito comarcal con algunas excepciones, como el desplazamiento con un destino fijo o para visitar a familiares de la burbuja de convivencia.

Esta decisión ha levantado críticas de la comunidad científica y médica, que advierte de que un aumento de contagios en estas fechas puede comprometer el mes de enero. El jefe de Epidemiología del Hospital Clínic, Antoni Trilla, reconoció que esperaba medidas “más contundentes” ante una situación “inestable”. El médico afirmó que es probable que tras las fiestas haya un aumento de los contagios y que las próximas dos semanas serán “de mucha tensión y mucha atención”. Otras voces, como los epidemiólogos Oriol Mitjà o Salvador Macip, han llamado a evitar las celebraciones y han pronosticado un enero duro. El físico Àlex Arenas calificó de “incompetente” la gestión del Govern.

que respondieron masivamente al llamamiento de Salut.

El pistoletazo de salida de la vacunación fue celebrado por las autoridades, y el vicepresidente del Govern, Pere Aragonès, señaló que “es el principio del fin de la pesadilla que ha supuesto la covid-19”. La consellera de Salut, Alba Vergés, calificó de “punto de inflexión” su inicio. Aun así, los miembros del Govern hicieron hincapié en que el proceso se alargará y en que es necesario mantener mientras tanto las medidas

Fin al polémico contrato de rastreo con Ferrovial

La tarea la asumirá la Agència de Salut Pública con un presupuesto de 19 millones y entre 450 y 750 trabajadores propios

E.P.
BARCELONA

El Departament de Salut ha decidido poner punto y final al polémico contrato con Ferroser, la filial de Ferrovial que llevaba a cabo parte del rastreo desde el pasado junio. El próximo 31 de enero finalizará la externalización de un servicio que había traído cola por una adjudicación opaca –el contrato de 17 millones de euros se hizo sin concurso público– y por las críticas persistentes de la atención primaria, que lo había tachado de disfuncional por su falta de integración en el sistema.

Los trabajadores de Ferroser eran los encargados de avisar por teléfono a los contactos estrechos de un caso positivo. Una tarea que, a partir de febrero, Salut asumirá directamente a través de la Agència de Salut Pública de Catalunya, por lo que los trabaja-

dores serán contratados directamente por la Administración. El Govern destinará casi 20 millones de euros a la operación y prevé contratar a entre 450 y 750 personas.

Tanto Salut como la empresa han subrayado que el propio contrato, que tenía una duración máxima de un año, hasta mayo de 2021, ya preveía su finalización a raíz del inicio de la vacunación. Esta cláusula aleja la opción de que el Govern tenga que pagar indemnización alguna a la compañía, uno de los motivos esgrimidos para posponer una rescisión a la que el Ejecutivo se había comprometido tras la polémica. La consellera de Salut, Alba Vergés, destacó que a partir de la desescalada han trabajado para construir un sistema de rastreo “desde cero” y que sea de gestión directa, y este paso se dirige a conseguir un sistema “integral e integrado”.

GOVERN

El ‘call center’ del 061.

M O L S A
REBOST DE SALUT

Som 17 botigues!
16 botigues físiques + 1 botiga online

Revista de prensa

Vacuna covid-19

Camellos del optimismo

Àngel Ferrero

Las vacunas contra la covid copan titulares en los medios de comunicación internacionales. Pero sólo algunas. Y con una cobertura caracterizada por un optimismo digno de mejor causa

La vacuna contra la covid-19 es ya una realidad. Con el objetivo de transmitir confianza en ella se la inyectaron ante las cámaras desde el vicepresidente de EEUU, Mike Pence (“que nadie se equivoque, es un milagro médico”), al presidente electo de ese país, Joe Biden (“no hay nada de qué preocuparse”), o el primer ministro israelí, Benjamín Netanyahu (“una pequeña inyección para un hombre, un salto gigantesco para la salud de todos nosotros”), y sin presencia de focos, el magnate de los medios de comunicación Rupert Murdoch.

Las secuelas sociales y económicas de esta pandemia –además de las médicas, obviamente– han dejado una huella en la psique colectiva, aunque seguramente no veremos con claridad las consecuencias hasta que la transmisión del virus sea, al menos, reducida al mínimo. Por lo pronto, es probable que muchos sean ahora más vulnerables a ciertos discursos políticos y sociales. Si piensa (correctamente) en los teóricos de la conspiración, piénseselo dos veces: como dice mi amigo José Manuel Ruiz, durante esta pandemia muchos políticos, y señaladamente los que ocupan posiciones de responsabilidad, se han convertido en auténticos camellos del op-

timismo. Mentiras endulzadas antes que verdades crudas. Por lo que respecta a la vacuna, la cobertura está siendo tan optimista cual bálsamo de Fierabrás, lo que amenaza con generar frustración y decepción si sus resultados no son inmediatos y no nos devuelven a la *vieja normalidad* cuanto antes, cuando las cosas iban a peor, pero sólo lentamente. Lo que en la esfera anglosajona llaman *technological fix* y en ocasiones se traduce al español como *atajo tecnológico*. En algunos medios se ha llegado a borrar la distinción entre un escepticismo razonable y los negacionistas de la covid-19 y teóricos de la conspiración. De lo primero formaría parte la noticia que la CNBC incluía en su página web el pasado 17 de diciembre según la cual bajo la Public Readiness and Emergency Preparedness Act (PREPAct) no se podrá demandar ni a Pfizer ni a Moderna por efectos adversos de la vacuna en los tribunales estadounidenses durante cuatro años.

Además, del mapa informativo han desaparecido la vacuna china y la rusa, sobre la que algunos medios de comunicación occidentales sembraron dudas y que el 11 de diciembre AstraZeneca informó que combinaría con la suya propia. A pesar de que la Organización Mundial de la Sa-

Para insuflar confianza, se han puesto la vacuna ante las cámaras Pence, Biden y Netanyahu

La cobertura mediática está siendo tan optimista que amenaza con generar frustración

‘Der Spiegel’ enfrió el entusiasmo en Europa apuntando a problemas de abastecimiento

¿UNA INYECCIÓN Y FUERA?

Según la Wikipedia, *atajo tecnológico* es la idea de que los problemas pueden solucionarse introduciendo una nueva tecnología. La expresión se usa de manera peyorativa para describir *soluciones* que a veces crean otros problemas o proporcionan la sensación de haber resuelto el problema sin ser así. Como recordó tras recibir una inyección la presidenta de la Cámara de Representantes de EEUU, Nancy Pelosi, “mientras se distribuye la vacuna debemos continuar llevando mascarilla, observando la distancia social”.

lud (OMS) ha advertido repetidamente contra toda tentación nacionalista en lo tocante a la vacuna, el sesgo informativo podría ser lo de menos. En declaraciones a *The New York Times*, el presidente ucraniano, Volodímir Zelenski, admitió, por ejemplo, que es “por supuesto imposible explicar a la sociedad ucraniana por qué cuando América y Europa no están dándoles vacunas no deberían aceptarlas de Rusia”, un hecho que podría terminar en una “guerra informativa” (otra).

En Europa, *Der Spiegel* enfriaba el entusiasmo con un artículo en el que apuntaba a serios problemas en los planes de abastecimiento de la vacuna diseñados por la Comisión Europea: “Demasiado pocas, demasiado tarde y en ocasiones de los productores equivocados”, resumía el semanario, que pronosticaba que en este escenario Alemania “no será capaz de detener el virus, lo que significa que el otoño y el invierno de 2021 podrían ser similares a los de este año, con porcentajes de contagio elevados, restricciones de contactos y confinamientos”. Como observaba en *EuroIntelligence* el economista Wolfgang Münchau, el riesgo es que “los gobiernos

comiencen a ir a la suya, se separen de la UE y compren sus propias provisiones”, tensando una vez más las relaciones europeas. Münchau también destacaba, como el artículo de *Der Spiegel* hacía, “la grave acusación de que la Comisión Europea está arriesgando las vidas de personas por el beneficio comercial de una compañía francesa”, Sanofi, que está desarrollando una vacuna, pero cuyas pruebas no han dado hasta ahora buenos resultados. Bruselas, de acuerdo con este medio, quería alcanzar una paridad en las compras con la alemana BioNTech. A partir de aquí, cada cuál puede preguntarse lo que crea conveniente: ¿Intenta Bruselas, como sugiere *Der Spiegel*, mantener a toda costa un equilibrio de intereses para no perjudicar a la estabilidad del eje franco-alemán? ¿O está *Der Spiegel* defendiendo los intereses de una compañía alemana con acusaciones que son muy difíciles de respaldar? El tipo de preguntas, en fin, que deberíamos leer más a menudo en los medios de comunicación (los mismos que no recomendaban mascarillas hace unos meses) antes de ir repartiendo gorros de aluminio a guisa de coraza y sambenito.

Sanidad detalla el plan de vigilancia de las vacunas

La Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios informará periódicamente de las reacciones adversas y habrá un Comité de Crisis

Beatriz Asuar Gallego
MADRID

La Agencia Española de Medicamentos y Productos Sanitarios (AEMPS) ha elaborado el plan de vigilancia de la seguridad de las vacunas contra la covid-19 que marcará todo el seguimiento de las vacunas que se administren. Este plan diseña cómo se notificarán las reacciones adversas y se evaluarán los posibles riesgos que sean infrecuentes y no se hayan identificado durante los ensayos clínicos. Hay varias claves en este proceso, como la colaboración europea, el compromiso de informar periódicamente de las posibles reacciones y riesgos o la creación de un Comité de Gestión de Crisis que se convocará en “situaciones de gran ruido mediático o de gran impacto”.

Este plan entra en la fase IV de los ensayos clínicos de las vacunas, que se basa en la vigilancia farmacológica. Es decir, la evaluación de las vacunas que se sigue realizando después de la autorización y comercialización. Como señala el Ministerio de Sanidad, el “objetivo” de esta fase es “seguir recabando información para reforzar su seguridad y eficacia” y conocer “efectos adversos que no se han visto en fases anteriores porque son menos frecuentes”.

El documento identifica “la notificación de sospechas de reacciones adversas” como el procedimiento más ágil para detectar posibles nuevos riesgos. En este punto se destaca el trabajo de la Dirección General de Salud Pública, en colaboración con los departamentos de Salud Pública de las comunidades autónomas, para que se registren todas las reacciones. Los ciudadanos pueden notificar estas reacciones a través de la página de la AEMPS, de los medios que pongan a disposición las comunidades (centros autonómicos de farmacovigilancia) o comunicarlás directamente a su médico de cabecera. También se debe acudir al centro de salud u hospital de referencia en función de la importancia de la reacción.

Estas notificaciones, así como las que envíen las propias compañías farmacéuticas, se integran en la base de datos FEDRA, que ya recoge desde el año 1983

Todas las reacciones se compartirán con la Agencia Europea y el resto de países

todos los casos de sospechas de reacciones adversas a medicamentos. Los trabajadores del Sistema Español de Farmacovigilancia de Medicamentos de Uso Humano (SEFV-H) analizarán todas las notificaciones de forma “continua” y “prioritaria” para “determinar si existe un riesgo potencial no conocido que necesita una evaluación más profunda”. Esta información será pública: “Se dará a conocer a la ciudadanía en un informe o boletín periódico y se publicará en la página web de la AEMPS/Ministerio en un formato aún por determinar”, dice el documento.

Para los análisis de las reacciones se requerirán los siguientes datos: nombre y número de lote de la vacuna administrada, edad y sexo del paciente, la(s) fecha(s) de vacunación, las fechas de inicio y fin del acontecimiento adverso, antecedentes médicos, otra medicación que estuviera tomando en el momento o hasta 3 meses antes y su indicación terapéutica, la gravedad del acontecimiento adverso y el resultado

de pruebas diagnósticas. Estos datos también se recogerán en el Registro Estatal de Vacunación contra la covid y constarán también en las cartillas de vacunación.

Las notificaciones se compartirán con la Agencia Europea del Medicamento (EMA) y con la Organización Mundial de la Salud (OMS). La AEMPS tendrá también acceso a los datos de otros países a través de la base de datos europea (EudraVigilance) y de la OMS (VigiBase).

En todo este proceso las posibles nuevas reacciones adversas identificadas se denominan señales y, una vez que se detectan y validan, se comparten también con el resto de países europeos a través del Comité de Evaluación de Riesgos de Farmacovigilancia (PRAC por sus siglas en inglés), el comité de la EMA responsable de evaluar y controlar la seguridad de los medicamentos humanos.

Desde el PRAC tendrán que confirmar la señal y recomendar las acciones necesarias o, si es un riesgo confirmado, incorporarse a la ficha técnica y prospecto y comunicar de ello públicamente. Sin embargo, desde la AEMPS ya señalan que “un caso aislado generalmente no supone una señal”.

Además, en paralelo a este sistema de notificación, se va a poner en marcha el programa BIFAP, que participa en el estudio europeo ACCESS7, financiado por la EMA. El programa BIFAP consiste en una base de datos de registros médicos pseudonimizados de Atención Primaria preparados para la realización de estudios farmacoepidemiológicos y que integra ahora datos de salud de más de 14 millones de pacientes. Estará gestionado por la AEMPS en colaboración con 10 comunidades autónomas: Aragón, Asturias, Canarias, Cantabria, Castilla-La Mancha, Castilla y León, La Rioja, Madrid, Murcia y Navarra.

MÉS INFORMACIÓ

PREMI LCI BARCELONA
MILLOR TREBALL
FINAL DE
BATXILLERAT
2021

Primer premi
IMAC 27" + IPAD AIR

Autogovernar la vellesa en temps de pandèmia

L'embat de la covid es nota de nou a les residències. Explorem algunes fórmules d'autogovernar la vellesa: el cohabitatge, una residència on les persones grans tenen autonomia i una entitat que defensa els drets LGTBI

Mar Carrera Vendrell
BARCELONA

L'autonomia, la dignitat, el suport mutu entre iguals són valors que una persona que envellaix vol conservar, visqui on visqui. Paquita Giral i Dolors Prat viuen a la residència Casal Oller d'Hostalets de Balenyà (Osona), un dels centres a Catalunya que intenten seguir aquests principis, malgrat que la covid-19 els ho ha complicat molt. Durant els primers tres mesos de pic de pandèmia, hi van morir vuit persones i hi havia deu treballadores malaltes a la vegada. La pandèmia ha evidenciat el fracàs del model de residències per a persones grans, fortament mercantilitzat: unes 24.000 persones hi han mort a l'Estat des del març, i a Catalunya representen el 53% del total de morts pel virus. Amnistia Internacional acaba de treure un estudi *Abandonadas a su suerte* que denuncia vulneracions de drets humans en residències.

Al setembre es van tornar a permetre les sortides de les residències, amb restriccions. La Paquita, de 83 anys, explica que primer els van autoritzar a sortir una hora: "Vam protestar a l'assemblea del centre, perquè entre vestir-se i desvestir-se ja et passava l'hora". El Casal Oller, que havia estat una casa d'estiueig, depèn de l'Obra Social Religiosa, una associació privada sense ànim de lucre formada per persones jubilades. Però la junta no es dedica a fixar el model del centre, sinó que la filosofia emana de les treballadores. Durant el mo-

Un grup de dones participen en una sessió amb gossos al Casal Oller, el mes de setembre passat.

Al Casal Oller fan activitats lligades a la vida quotidiana, com ara el menú diari

Montserrat Vilalta: "La gent que va fer calés amb el totxo ara en fa amb les residències"

ment més cru de la pandèmia, els va ajudar que tenen una bona ràtio de personal: l'habitual és de 0,25 personal/usuària d'atenció directa, però al Casal Oller estan a 0,35.

El 10 de juny del 2020 ens reben la directora del centre, Anna Sallent, i Montserrat Vilalta, educadora i responsable d'Atenció Centrada en la Persona. Tenen 42 places de residència i 10 de centre de dia i hi treballen 31 dones. En l'aspecte mèdic, asseguren que la connexió amb el consultori públic del poble ha estat clau durant el període més dur de la covid-19. Afavorir

l'autonomia i l'autoestima de les persones que hi viuen és un dels punts clau del centre. "A vegades la inèrcia et fa actuar com amb els nens, els poses les sabates quan ja se les saben posar però tens pressa. Però això va molt relacionat amb l'autoestima, i se senten inútils", explica Vilalta. Si es donen aquestes dinàmiques, la gent gran interioritza que "ja no els queda res per fer", reflexiona la directora.

Casal Oller no promou activitats perquè sí, sinó lligades a la vida quotidiana, com donar suport en la preparació del

Participants en una de les activitats de la Fundació Enllaç, abans de la pandèmia.

menú diari. “Ens vam adonar que una cosa tant de sentit comú com preguntar-los què volien per menjar no ho fèiem, i ho vam canviar”, explica Vilalta. Amb la covid-19, l’assemblea dels residents va quedar penjada, i també una associació que volien crear entre les persones que viuen a la residència. La majoria de les 5.400 residències a l’Estat espanyol, però, està lluny de models on l’autonomia sigui un pilar. Per què? “Perquè hi ha negoci, la gent que va fer calés amb el totxo ara en fa amb les residències”, es queixa Vilalta. El 72,8% dels centres són de titularitat privada i els darrers anys hi ha hagut una creixent concentració en multinacionals o asseguradores.

Més sènior que cohabitatge

L’escenari previ al d’una residència generalment és el d’una persona que viu sola. Ara bé, també hi ha persones grans que comparteixen habitatge en pla d’amistat o de xarxes veïnals o associatives de suport. Els projectes de cohabitatge sènior han proliferat en els darrers temps. Narcís Sánchez i la seva companya s’hi van engrescar després de cuidar les mares respectives. “Les nostres filles han de passar també per aquest tràngol?”, es van preguntar. Van reunir-se amb un grup d’amics i van començar a dissenyar “un projecte a mort”, un lloc on amb 80 o 90 anys tinguís companyia coneguda i “no hi estigués a disgust”, explica Sánchez. El grup, que per ara es diu Factoria, són dotze dones i tres homes de 60-70 anys. Asseguren que les cures emocionals i físiques se les faran entre elles, però també volen gent contractada com en un model residencial.

“El cohabitatge sènior és radicalment diferent del cohabitatge en general”, ex-

plica Daniel López Gómez, doctor en Psicologia Social, professor d’Estudis de Psicologia i Ciències de l’Educació de la UOC i investigador a CareNet, de l’Internet Interdisciplinary Institute. La gent gran s’organitza perquè hi ha una necessitat profunda d’evitar la soledat i de ser cuidat, assegura. El 2000 comencen a forjar-se iniciatives de cohabitatge sènior a l’Estat, amb una primera fornada de persones amb bagatge d’activisme i capital econòmic que aposten per projectes d’autogestió –Santa Clara a Màlaga o Trabensol a Madrid.

Després de conèixer-se els primers projectes, hi va haver un augment de la demanda i van aparèixer les entitats facilitadores –creació del grup, projecte constructiu...-. Ahora, com relata López, l’Ad-

La gent gran s’organitza perquè hi ha una necessitat d’evitar la soledat i de ser cuidat

Tot tipus de cohabitatge és complex, i sovint la part més desatesa és la convivència

A Enllaç pressionen l’Administració perquè proporcioni centres residencials segurs

ministració comença a entrar-hi “perquè hi veu una alternativa davant un problema gegantí, l’envelliment”. Per a aquest investigador, tots els models tenen complexitats i sovint la part que queda més desatesa és la convivència, “el viure, que és el més interessant”, conclou.

La gestió de les cures –quines cures i qui les fa– és un tema important en els projectes, i en alguns casos es continuen reproduint les lògiques patriarcals d’etapes anteriors. López Gómez recorda que en projectes en què la majoria són matrimonis heterossexuals es mantenen rols prèviament establerts, mentre que en cas de dones soles o vídues els serveis compartits són més grans i importants, “perquè no volen ser una càrrega”.

Gent gran LGBTI

Si pensem en activisme i gent gran, un col·lectiu ineludible són els Iaioflautes, nascuts l’any del 15-M, el 2011. Però òbviament, les persones grans són actives en altres fronts. La Fundació Enllaç és un altre exemple d’activisme; neix el 2008 per defensar els drets i la dignitat de les persones grans LGBTI en situació d’aflicció, vulnerabilitat o dependència. Josep Maria Raduà i Enric Vendrell formen part del patronat de la fundació, 26 persones d’entre 46 i 87 anys. A més, a l’entitat hi ha 30 persones voluntàries i un equip tècnic –treball social, atenció jurídica, administració, gestió i comunicació.

Raduà està molt actiu a Enllaç: dimarts, reunió per repassar comptes; dimecres, reunió del comitè de direcció; dijous, assistència a xerrades. “Enllaç neix per acompanyar-nos, per fer-nos d’enllaç entre el nostre present i el nostre futur”, resumeix Vendrell. Assegura que el col·lectiu LGBTI a vegades no té bona relació amb la família –o la té lluny–, i això fa que en les cures “el futur acostumi a ser més problemàtic”. Durant el pic de la pandèmia de la covid-19, l’equip tècnic i les persones voluntàries van fer trucades regulars a la base social de l’entitat.

Tot i això, Raduà matisa que la problemàtica de la gent gran LGBTI “és un 80% per ser gran, i la resta, per la LGTBfòbia”. La majoria de les demandes que van recollir a la memòria del 2018 van ser per habitatge i orientació laboral, en primer lloc, i per ajuts a la dependència i pensions. “La covid ha posat de manifest que la gent gran és la baula més feble de l’Estat del benestar”, sentència. L’habitatge és una peça important en aquest estadi de la vida, i a Enllaç pressionen l’Administració pública perquè proporcioni llocs segurs i que hi hagi un cert nombre de població LGBTI als centres residencials, “perquè la persona en qüestió no se senti aïllada i rebí un mínim suport”. A més, es queixen que hi hagi manca de places públiques a les residències i que la llista d’espera estigui entre un i dos anys.

Les persones que cuiden

Autogovernar-se la vellesa és quelcom esperable. Les opcions plantejades en el reportatge, però, impliquen persones que treballen cuidant altres persones –donant-los estima, atenent necessitats bàsiques i mèdiques, netejant, gestionant el seu temps–. Les cuidadores són sobretot dones i en gran part racialitzades, que, a banda de sostenir les seves famílies més enllà de les fronteres, treballen a cases d’altri –a vegades d’internes, fet que n’agreuja la vulnerabilitat–, a residències i a hospitals, en situacions precàries. Per pal·liar la desprotecció, existeixen iniciatives d’autoorganització, com ara Sindillar, Sindicat Independent de Treballadores de la Llar i de les Cures, nascut el 2011. Mujeres Pa’Lante té una pròpia borsa de treballadores i proporciona suport jurídic, sociolaboral i psicològic, i lluita contra la violència de gènere i l’estigmatització cap a les dones llatinoamericanes. A Més que Cures es defineixen com a “dones lluitadores, expertes en la cura i el benestar de les persones” i se situen al barri del Poble-sec de Barcelona. Mujeres Migrantes y Diversas han creat caixes de resistència per pagar la Seguretat Social de les treballadores de les cures.

A NOMÉS DOS METRES DE TU

La crisi del Coronavirus ha triplicat les necessitats socials. Tot i les distàncies, ens necessiten més a prop que mai.

**COL-LABORA
CADA GEST COMPTA**

 Càritas
Catalunya

www.caritascatalunya.cat
codi bizum 3803 I

Les perspectives de la reconstrucció

Les dones reclamen estar al centre de les polítiques socials.

Sira Vilardell

Directora general de Fundació Surt

Són mesos de mesures dràstiques, de desescalada que torna enrere, de morts, infeccions i nova pobresa que emergeix. La pandèmia ens ha robat l'any 2020 en la lluita contra les desigualtats i n'ha creat més. S'obre davant nostre un incert 2021 en el qual haurérem de recuperar-nos.

Malgrat els acords, s'han seguit fent desnonaments. Malgrat les noves ajudes d'urgència, les persones i famílies que ja vivien en situació de pobresa han trigat mesos a rebre ajuts, i les que mai haurien pensat que viu-

rien en situació de pobresa han patit el retard i la manca de resposta.

En aquest context, les xarxes de suport d'entitats i ciutadania han estat una resposta necessària, ràpida i efectiva, però que no pot substituir l'acció institucional ni ha donat l'abast per a totes les necessitats. En aquest sentit, és important un nou impuls de les polítiques comunitàries.

L'acció comunitària és una acció social que dona fruits a llarg termini –no és una política d'urgència–, però els fruits són més poderosos. La inversió social ha de contenir accions col·lectives i, amb el col·lectiu, la construcció del comú es fa des de l'impuls de xarxes de suport i ajuda mútua, però cal una perspectiva de canvi i un suport institucional que doti de recursos i reconeixement.

El compromís col·lectiu en una societat que ha avançat cap a l'individualisme és una necessitat, així com el reconeixement de les xarxes ciutadanes i l'impuls de polítiques comunitàries és

imprescindible. En aquest context, moltes de les xarxes ciutadanes i veïnals existents fa uns anys han anat desapareixent o sent substituïdes per serveis. No obstant això, les necessitats han anat canviant. La pandèmia ens posa sobre la taula noves necessitats, la manca de recursos comunitaris i el retrocés en el reconeixement de drets col·lectius. Des de l'acció comunitària es construeix solidaritat i empoderament col·lectiu, es referma el compromís amb la societat i es millora la convivència.

L'acció col·lectiva és important, però l'acció comunitària és una acció transformadora que transforma les relacions entre els diferents agents de la comunitat. No es tracta, només, de ciutadania organitzada per un objectiu comú o per donar una resposta urgent –generant així les necessàries xarxes de suport i solidaritat–, sinó que incorpora una nova manera de relacionar-se entre la ciutadania, els recursos tècnics, l'administració... Es tracta d'impulsar accions integrals per tal d'incorporar dinàmiques de treball diferents.

L'acció comunitària crea llaços i sinèrgies, no són accions de dalt a baix, de l'administració a la ciutadania ni la mateixa autoorganització ciutadana en xarxes de suport, sinó que va més enllà i, a través d'allò existent –siguin xarxes o serveis–, actua per canviar la manera de relacionar-se, des d'una acció coordinada i col·lectiva. Es tracta d'organitzar el territori en funció de dinàmiques de relació diferents. La implicació ciutadana és important, però cal promoure noves relacions entre els diferents agents.

Cal una mirada de gènere

Les dones som el 51% de la societat, i el rol social ens atribueix les tasques de cura de forma exclusiva. Això ha comportat una doble presència, però, també, que siguem presents àmpliament en les xarxes de suport i en la vida ciutadana de base. En aquest sentit, s'ha d'admetre que és indispensable una mirada de gènere en l'em-

“La pandèmia ens posa sobre la taula noves necessitats, la manca de recursos comunitaris i el retrocés en el reconeixement de drets col·lectius”

“Des de l'acció comunitària es construeix solidaritat i empoderament col·lectiu, es referma el compromís amb la societat i es millora la convivència”

penta de les polítiques comunitàries. Altrament, seria curt de mires i excusable. Posar al centre de les polítiques socials les dones és donar reconeixement als treballs invisibilitzats de cures, donar valor a la comunitat i posar al centre els drets de tothom.

L'impacte social de les polítiques comunitàries i les polítiques de dones té un abast enorme. Quan parlem de la majoria social i d'inclusió de tota la comunitat, parlem de la base per combatre les desigualtats. Sobre aquesta base s'han de bastir les accions que estimulin i millorin drets individuals i col·lectius i que comportin una estratègia cap a la fi de la pobresa i les desigualtats.

Les polítiques comunitàries posen sobre la taula els desitjos i les necessitats socials, així com solucions innovadores des d'una perspectiva inclusiva i no estigmatitzant. La perspectiva de gènere aporta un valor afegit i posa en consideració la necessitat de l'equitat com a valor de referència des de la centralitat de la vida. Posar en sintonia les dues visions és del tot indispensable per a la construcció de futur i una inversió ineludible.

El sociòleg Ivan Miró rep a 'El Quinze' a la seu de Coòpolis.

MONTSE GIRALT

“La Llei d’economia social i solidària de Catalunya ha de contribuir a democratitzar la política econòmica general”

Ivan Miró

Sociòleg i cooperativista

En un moment en què la pandèmia ha desencadenat una enorme crisi econòmica que eixampla les desigualtats, Ivan Miró planteja la necessitat d’un pacte nacional per una economia per a la vida, que impliqui relocalització i democratització

Entrevista **Ivan Miró**

Marc Font
BARCELONA

Sociòleg i soci de la cooperativa santsenca La Ciutat Invisible, **Ivan Miró** (Barcelona, 1975) és un dels grans experts en cooperativisme de Catalunya. Juntament amb Jordi Estivill acaba de publicar *L'Economia social i solidària a Catalunya. Fonaments teòrics i reptes estratègics* (Icaria). Rep *El Quinze* a la seu de Coòpolis, l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona –situada a Can Batlló–, i en una llarga conversa exposa perquè veu cabdal superar el capitalisme com a sistema econòmic i construir un model que relocalitzi la producció, democratitzi l'economia i impliqui una transició ecosocial. En definitiva, que tingui com a centre la satisfacció de les necessitats econòmiques, socials i culturals de la població i no l'ànim de lucre. Parlem amb ell d'alternatives possibles i de la situació i els reptes de l'ESS catalana.

El conjunt de l'economia social i solidària (ESS) catalana engloba més de 16.000 iniciatives econòmiques, que ocupen prop de 200.000 persones. Com està resistint la crisi econòmica?

És un àmbit socioeconòmic molt divers, que té moltes tipologies diferents i, en general, no s'escapa de les dificultats del context de crisi estructural que vivim. Hi ha uns sectors molt més afectats que altres, com les cooperatives del món de la cultura, les que es dediquen als esdeveniments o el sector d'atenció a les persones, que està patint retards en els pagaments. Però encara és d'hora per veure l'impacte i la destrucció d'ocupació. Alhora, s'estan creant xarxes comunitàries amb una dimensió socioeconòmica que estan fent que l'ESS catalana es transformi, creixi i arribi a llocs on no hi era, com barris obrers i de persones migrades, on s'han creat xarxes de suport mutu. L'altra conseqüència de la situació és una reflexió més estratègica, ja que moltes iniciatives han vist que han de transformar-se per fer front als reptes econòmics, socials i ambientals.

Al llibre apunten que la situació actual ha evidenciat determinades mancances de l'ESS catalana, com ara la poca presència en el sector industrial.

Una de les coses que ens ha sorprès investigant una mica és que l'ESS més urbana està molt terciaritzada, perquè hi ha hagut una especialització productiva del conjunt de l'economia catalana. Però també hem vist que fora de l'àrea metropolitana hi ha un teixit més productiu, per exemple en construcció, petita indústria o també producció agroecològica, que ens indica que l'ESS té una taxa productiva més alta que la que es visibilitza, que és la que està més

organitzada. Amb la pandèmia s'ha posat en relleu que hi ha una necessitat de promoure estratègies que abordin aspectes com la dimensió logística. Els productors agroecològics s'han organitzat per fer economia d'escala, articular canals de distribució, arribar al consumidor... Aquí hi ha hagut alguna intuïció encertada que s'ha desenvolupat.

Quins sectors haurien de ser estratègics?

L'últim any ha sortit el debat dels sectors estratègics ecosocials. No tota l'activitat econòmica afavoreix la vida. Tenim una indústria turística que està en *default* i ara mateix no aporta cap solució, és una feblesa absoluta. Hi ha d'haver un decreixement planificat d'alguns sectors, com el turístic o la indústria contaminant, però ha de ser planificat perquè no es pot fer sense tenir en compte les conseqüències socials i laborals que implica. I, per tant, també hem de fer créixer sectors que substitueixin aquests llocs de treball. Veiem molt clar que hi ha sectors ecosocials, que combinen transició ecològica amb justícia social, que són importants, com l'alimentació; o la transició energètica, que s'ha de fer de forma descentralitzada, de manera democràtica, fomentant l'autoconsum. També s'han de transformar amb criteris socials i ambientals la mobilitat, la logística, la distribució o el transport de mercaderies, que són grans contaminants.

El punt de partida actual era notablement diferent del de l'inici de l'anterior crisi. En la darrera dècada l'economia social i solidària s'ha enfortit.

La crisi del 2008 va arribar en un context d'hegemonia neoliberal absoluta i a l'inici no hi va haver una correlació automàtica de creixement de l'ESS i crisi capitalista, perquè no hi havia polítiques públiques o

moviment social. Després passen coses, hi ha un 15-M, un Procés sobiranista, un nou municipalisme que arriba als ajuntaments i vol fer altres polítiques econòmiques, hi ha canvis al Govern de la Generalitat i és diferent la Llei de cooperatives de Felip Puig del 2015 de la política dels ateneus cooperatius de Dolors Bassa del 2016. Al llarg de la història hi ha una relació interessant entre crisis econòmiques estructurals i economia social i solidària. Per exemple, la fil·loxera al segle XIX fa que neixi el cooperativisme agrari a Catalunya, la crisi del 1929 fa que als anys trenta neixi cooperativisme en el sector productiu i la crisi del 1973-77 és l'onada més grossa de cooperativisme de treball que hem tingut.

El 2008 l'ESS només compta amb les seves pròpies forces. Ara estem en una situació diferent, perquè la sensació de crisi sistèmica fa que els valors de l'ESS puguin ser vistos com una alternativa més social, ètica i de transformació de sortida a la crisi, i hi arriba molt més organitzada. També hi ha unes polítiques públiques amb uns recursos econòmics que fan més senzill crear cooperatives de treball i hi ha una consciència social que ja està una mica desencantada de les sortides austeritàries o neoliberals.

Fa unes setmanes es va presentar el document de bases de la futura Llei d'economia social i solidària. Quines n'han de ser les claus?

La llei hauria de sistematitzar i donar un marc general a les polítiques més reactives que s'han fet fins ara. Ha de tenir tres grans línies. Ha de reconèixer que l'ESS és un àmbit econòmic propi i específic, diferent del públic-estatal i del mercantil, i també reconèixer-lo com a subjecte polític, de manera que també formi part dels acords socials sobre les polítiques econòmiques. No només han de fer concertació les grans

patronals i els grans sindicats. Després, ha de contribuir a democratitzar la política econòmica general i ha de servir de promoció i foment de l'economia social i solidària, amb la seva presència a l'ensenyament, als mitjans de comunicació de masses, amb el finançament, la compra pública responsable o facilitant equipaments... I, finalment, ha de ser una palanca per transformar el model productiu i el conjunt de l'economia catalana.

Segurament estem en un moment decisiu, de cruïlla, en què creix el suport a un canvi de model econòmic mentre les desigualtats socials es disparen. Quin tipus de sortida a la crisi preveu?

La resposta a la crisi tindrà diferents bifurcacions, en funció de quines polítiques econòmiques es facin, quina correlació de forces hi hagi i quines lluites socials emancipadores es produeixin al carrer. Un dels escenaris que podem viure és que el capitalisme de plataforma esdevingui hegemònic a nivell de l'economia mundial. La pandèmia sembla feta a mida perquè tota la nostra activitat econòmica sigui intermediada en règim de monopoli pel capitalisme de plataforma, i això té com a conseqüència la destrucció del teixit productiu del petit comerç. Un altre risc és que amb els fons europeus s'intenti reconstruir el capitalisme privat, ara tecnològic i verd. La qüestió és si serà l'oligarquia espanyola qui privatitzarà aquests fons. Finalment, una tercera sortida seria la relocalització, la democratització de l'economia i la transició ecològica amb justícia social feta amb un paradigma d'economia plural. En aquesta òptica, des de l'ESS hem de generar aliances amb altres àmbits econòmics, com l'economia pública, que és fonamental, com s'ha demostrat amb la sanitat, i també hem de pensar en el sector de la petita i mitjana economia

“No tota activitat afavoreix la vida. Hi ha d'haver un decreixement del sector del turisme”

“El 2008 l'ESS només comptava amb les seves forces. Ara estem en una situació diferent”

“S'han de crear noves polítiques públiques de relocalització i transició ecosocial”

Entrevista **Ivan Miró**

privada mercantil local, que ha de formar part d'aquesta resposta col·lectiva.

En un context de tancaments massius del petit comerç, què li pot aportar l'ESS?

Una experiència i unes eines perquè aquests sectors mancomunin la seva economia, s'organitzin, facin projectes més grans, cooperativisme de plataforma, logística mancomunada... També hi pot afegir una visió estratègica d'aquesta nova economia plural transformadora. S'han de crear noves polítiques públiques d'economia plural, en el sentit de relocalització, democratització i transició ecosocial, en què aquests sectors participin com una forma d'autodefensar-se del capitalisme de plataforma.

Si hi ha un nom que simbolitza l'avanç del capitalisme de plataforma és Amazon. És imprescindible articular un cooperativisme de plataforma com a alternativa?

Davant del capitalisme de plataforma hi ha d'haver dues grans respostes. Una l'ha de donar l'administració, que ha de regular, fer polítiques fiscals, fer que aquesta gent tributi, fer-hi arribar inspeccions laborals... El capitalisme de plataforma, a part de la seva supremacia financera, té un avantatge competitiu perquè fa trampa: no paga els salaris que ha de pagar, no fa els contractes que ha de fer, no paga els impostos i fa evasió i elusió fiscal, és un capitalisme trampós. Se l'ha de regular i disciplinar d'una forma radical per prendre-li aquests avantatges fraudulents. I, en segon lloc, s'han de fer els deures des de l'economia local i entendre que hi ha uns canvis en les formes de consum i de distribució. Hi ha d'haver una dinàmica de democratització de les plataformes digitals. Les coope-

“El debat sobre el model econòmic ha de ser el central dels mesos i anys vinents”

“Tothom ha de poder discutir i construir un model econòmic alternatiu al capitalisme”

ratives de plataforma són una alternativa perquè són de propietat col·lectiva i de gestió democràtica, i el debat és veure si s'ha de fer per sectors o s'ha d'anar cap a un model més transversal.

La mobilització social és cabdal si es vol avançar cap a un altre model econòmic?

El debat sobre el model econòmic ha de ser el debat central dels mesos i anys vinents. La societat ha de poder opinar i discutir sobre quines polítiques econòmiques es faran. Per exemple, un dels grans debats ha de ser com es repartiran els fons europeus. Cal una resposta social des de la solidaritat en un context en què no han parat els desnonaments, que hi ha una pobresa creixent i que les polítiques públiques i els ingressos mínims no arriben a tothom. Però això ha d'anar acompanyat de noves maneres d'entendre l'economia. El debat ha de ser que entre tots puguem participar de la construcció d'un altre model econòmic, més relocalitzat i democràtic. Per això plantejem que cal un pacte nacional per una economia per a la vida, que congregui tots els sectors

de l'ESS, i també els sindicalismes, els migrants, l'economia feminista, els petits i mitjans empresaris, el moviment veïnal... Tothom ha de poder discutir i construir un model econòmic alternatiu al capitalisme.

En un món on les grans empreses tenen cada cop més força, construir una economia plural transformadora pot ser vist com una utopia irrealitzable per molta gent.

El que seria una utopia seria plantejar que demà podem acabar amb el capitalisme i tenir una alternativa col·lectivista de caràcter ecosocialista llibertari. Però la proposta d'economia plural transformadora no està deslligada de les forces socials. Hi ha un sector de la població catalana que aposta per la sobirania econòmica, per la relocalització. El capitalisme financer català no hi és ni se l'espera a l'hora de donar una resposta social i, per tant, s'ha de construir un altre model de finances, en què hi hagi banca pública, les finances ètiques i cooperatives... També hi ha sectors polítics més progressistes que poden entendre que aquest pacte d'una economia per a la vida pot ser una refundació del pacte social més orientat a la redistribució, no únicament des d'allò públic. I hi ha altres sectors que poden entendre que l'economia plural transformadora és una palanca de canvi per generar escenaris econòmics postcapitalistes. Veiem que podem generar prou consens en diferents forces socials i realitats materials per construir una nova hegemonia per fer un model econòmic més democràtic a Catalunya.

Per arribar a aquesta situació, l'ESS ha assumit que li calen aliances?

A nivell intern, un dels grans aprenentatges del darrer any és que davant la força de l'hegemonia capitalista no té sentit aquesta proliferació desendregada d'iniciatives de l'ESS. Cal una certa organització planificada de què impulsem. L'altre gran debat és com s'estan articulant les diferents iniciatives; la gent està pensant com crear xarxes d'intercooperació a nivell territorial i a nivell sectorial. L'altra qüestió és sortir del mirar cap endins i generar aliances amb altres àmbits econòmics, els àmbits públics, els d'economia privada mercantil i també el que en diem de l'economia popular comunitària, que no té formes jurídiques, però hem vist com ha donat respostes de bancs de recursos autogestionats, caixes de resistències, xarxes solidàries de barris...

Té la sensació de viure un canvi cultural, en el sentit que la crítica al model econòmic s'ha generalitzat?

Per força hi ha una consciència ecològica més alta, perquè estem veient que això de la crisi climàtica no era una broma. L'única perspectiva de futur és l'ecologisme social, no el capitalisme verd, i això significa

transformar tota l'economia en un sentit ecològic. Una altra dimensió també ineludible és el feminisme. A Catalunya també hi ha una mobilització impressionant per la qüestió de l'habitatge. Hi ha tendències interessants, però també hi ha creixement de l'autoritarisme, el feixisme o el racisme. I, per altra banda, allò privat lucratiu ara mateix és un carreró sense sortida, perquè qui està garantint la vida és la sanitat pública, i qui va fer mascaretes els primers mesos no van ser les empreses multinacionals, sinó les xarxes de dones cosidores, els sindicats de manters, els CDR... Tot cristo va fer mascaretes, menys el mercat.

El 14 de febrer hi ha eleccions catalanes. Què esperen del futur Parlament i Govern català?

Hi ha dues grans propostes per a les eleccions: la primera és la Llei d'economia social i solidària, que s'ha d'aprovar la pròxima legislatura. ERC, la CUP i els comuns s'hi han mostrat favorables i crec que el PSC i Junts haurien de sumar-s'hi. El segon gran debat és anar a repensar el model econòmic català en el seu conjunt. Aquí hi ha la proposta de pacte nacional d'una economia per a la vida, amb els eixos de relocalització, democratització i transició ecosocial. D'aquí n'hauran de sortir polítiques concretes, però el que ens interessa és que es creï un organisme que sigui el que pugui fer aquesta planificació col·lectiva de quin model econòmic volem pels pròxims 20 anys a Catalunya. Aquesta nova institucionalitat ha de recollir la pluralitat dels agents econòmics i buscar uns acords de mínims per poder emprendre aquest procés de relocalització i democratització. Fins ara hem viscut una fase de polítiques públiques de promoció de l'ESS, i ara se n'ha d'obrir una segona de polítiques econòmiques transformadores generals.

“En la pròxima legislatura cal repensar el model econòmic i anar a una economia per a la vida”

“Hi ha d'haver una certa planificació estratègica sobre què impulsem des de l'economia social”

“El capitalisme de plataforma té avantatge competitiu perquè és un capitalisme trampós”

MONTSE GIRALT

Ivan Miró a l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona, situat a Can Batlló.

Les claus de la setmana

La xifra

0,9%

d'increment

Els pressupostos generals inclouen un augment del 0,9% per als pensionistes. I a partir de l'1 de gener, l'edat legal de jubilació s'incrementa fins als 66 anys.

Última hora

Illa serà el candidat al PSC i Roldán deixa Cs

Intens matí de dimecres en la política catalana. Al PSC la sorpresa ha saltat amb l'anunci que el ministre de Sanitat, Salvador Ila, substituirà Miquel Iceta al capdavant de la llista electoral per al 14-F. I per altra banda, la fins ara portaveu de Cs al Senat, Lorena Roldán, s'ha donat de baixa de la formació d'Arrimadas i ha anunciat el seu fitxatge pel Partit Popular.

El tuit

Aladdin Azzouzi | علاء الدين @aladdin_azr · 29 des.

No tenir la nacionalitat impedeix drets fonamentals com presentar-se a unes oposicions o votar. És perillós concedir drets en funció de l'èxit personal. La nacionalitat no hauria de ser un premi.

🗨 20 🔄 294 ❤️ 1,5k

Pablo Iglesias @PabloIglesias · 29 des.

Hoy hemos acordado conceder, por Carta de Naturaleza, la nacionalidad española a @JRhodesPianist. Sus méritos artísticos y, sobre todo, su compromiso frente al maltrato y la violencia contra los niños, hacen de él un símbolo de la nueva España. Felicidades compatriota 🇪🇸

Els titulars

POLÈMIC DISCURS DE NADAL DE FELIP VI

“El rei desaprofita l'ocasió de donar explicacions sobre l'emèrit i centra el seu discurs en la pandèmia i la crisi”

Dijous, 24 de desembre

ACORD DEFINITIU PER AL BREXIT

“La UE i la Gran Bretanya ultimen la desconexió per a l'1 de gener després de l'acord in extremis”

Divendres, 25 de desembre

LA LLUITA CONTRA EL CORONAVIRUS

“Arriben a l'Estat espanyol les primeres vacunes contra la covid”

Dissabte, 26 de desembre

CONVULS RELLEU A LA CASA BLANCA

“L'enrocament de Trump fa perillar els subsidis d'atur als Estats Units”

Diumenge, 27 de desembre

SEGUIMENT DE LA COVID-19

“Salut rescindeix el contracte amb Ferrovial i reforça el rastreig”

Dilluns, 28 de desembre

MESURES I LIMITACIONS CONTRA EL CORONAVIRUS

“Polèmica per no haver endurit les restriccions per Cap d'Any”

Dimarts, 29 de desembre

La imatge

FOTÒGRAF: ÀLEX RECOLONS - ACN

La primera vacunació a Catalunya

Josefa Pérez, una dona de 89 anys, ha protagonitzat la fotografia de la setmana a Catalunya, i probablement la de l'any, ja que ha estat la primera catalana a vacunar-se contra la covid-19, a l'Hospitalet.

EL QUINZE
de Público

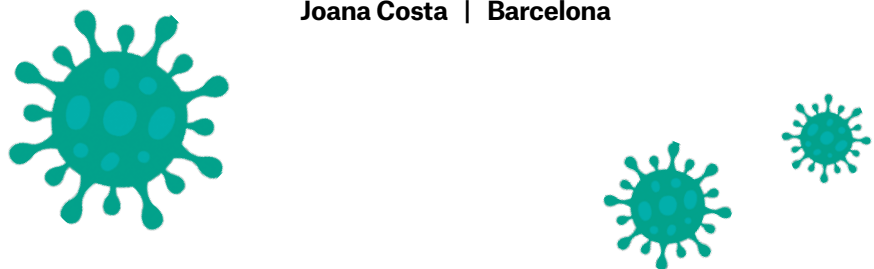
DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Mar Carrera, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa,
Alba Fernández, Àngel Ferrero, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lidia Penelo, Emma Pons, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Laia Ros, Maria
Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Joel Kashila i Montse Giralt CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Berta Rosés IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB https://especiales.publico.es/pages/el-quinze | www.diaripublic.cat

Actualitat **Resumen del año**

UN AÑO QUE PASARÁ A LA HISTORIA

No es ningún descubrimiento que 2020 ha sido un año marcado por la crisis sanitaria y económica mundial del coronavirus. Pero, pese a todo, la vida se ha seguido abriendo paso con otras encrucijadas políticas, económicas y sociales de gran calado. Este ha sido el año del adiós a Trump, de la lucha contra el racismo, del reto de la migración o de la caída en desgracia del rey emérito

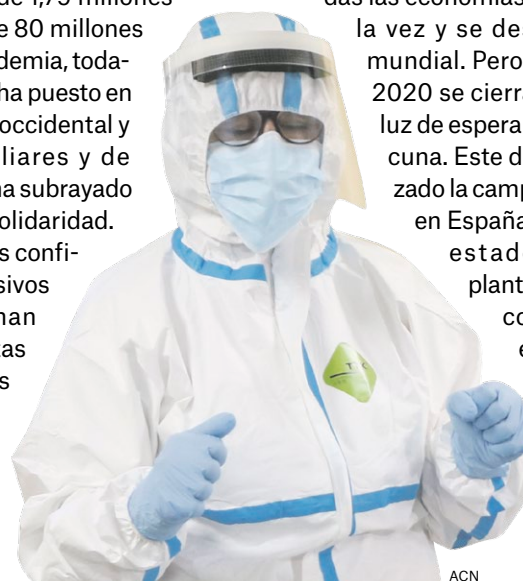
Joana Costa | Barcelona

Coronavirus, la pandemia que paralizó al planeta

El 2020 termina, pero no lo hace uno de los episodios más horribles e inciertos que los ciudadanos puedan recordar en primera persona. Si el 31 de diciembre pasado se reportaban a la OMS desde Wuhan (China) los primeros casos de coronavirus, al cierre de este año son más de 1,79 millones los fallecidos y más de 80 millones los infectados. La pandemia, todavía de origen incierto, ha puesto en jaque el estilo de vida occidental y las relaciones familiares y de amistad, a la vez que ha subrayado la importancia de la solidaridad. Su alta mortalidad, los confinamientos y los sucesivos estados de alarma han dejado escenas insólitas que marcarán a varias generaciones. La crisis sanitaria por la covid, además, ha supuesto una crisis

económica mundial, con caídas históricas de los indicadores financieros, bursátiles y económicos, lo que empujará en 2021 a millones de personas a la pobreza. Hay que retroceder hasta la Gran Depresión de 1873 para ver una situación análoga, en la que todas las economías del mundo caían a la vez y se desataba una crisis mundial. Pero en este escenario, 2020 se cierra también con una luz de esperanza en forma de vacuna. Este diciembre ha empezado la campaña de vacunación en España, así como en otros estados, aunque esta planteará de nuevo retos como la solidaridad entre países en el reparto de las dosis. ¿Se habrá aprendido algo de la fuerza colectiva?

ACN

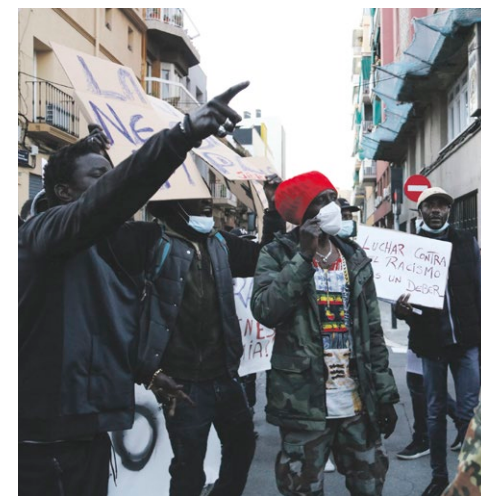
ACN

El grito de Black Lives Matter

El movimiento Black Lives Matter [la vida de los negros importa] ha resurgido tras la muerte en mayo del afroestadounidense George Floyd durante su arresto por parte de la policía en Minneapolis. Sus gritos de "I can't breathe" [no puedo respirar] se convirtieron en el lema de masivas protestas y disturbios contra el racismo institucionalizado en Estados Unidos y otros países, como España. Se saldaron con más de una treintena de muertos y 14.000 detenidos.

Tragedias migratorias

La crisis migratoria en septiembre obligó a Grecia a declarar el estado de emergencia en Lesbos tras un incendio en el campamento de Moria, que albergaba a más de 12.000 personas. La crisis se ha trasladado con otros rostros a España, con la llegada a Canarias de casi un 700% más de migrantes respecto al año anterior. En diciembre, el incendio de Badalona en una nave ocupada por migrados causó al menos cuatro víctimas mortales y varios heridos.

ACN

Una Catalunya atascada y de nuevo en precampaña

En Catalunya, ha sido un año de parálisis. La centralización temporal de las competencias por el estado de alarma dejó sin margen de maniobra al Govern. Aquello dejó paso a un verano en el que se trataba de lidiar con la covid en medio del desgaste de un president, Quim Torra, que acabó inhabilitado en septiembre, tras una remodelación de consellers. En medio de una compleja gestión de la pandemia, el Govern, trufado de reproches entre socios, pasó a manos de Pere Aragonès, y ha dedicado los últimos esfuerzos del año a la precampaña electoral, con unas encuestas que dan la victoria a los republicanos, aunque los de Laura Borràs y

Carles Puigdemont y los socialistas recortan distancias. Una de las pocas notas de reconciliación ha sido el regreso del mayor Trapero al frente de los Mossos d'Esquadra. No han corrido la misma suerte los presos políticos, con un tercer grado revocado que aleja su salida de prisión.

Las cuentas del rey emérito ponen en jaque a la monarquía

El rey emérito Juan Carlos I ha sido uno de los protagonistas de los últimos meses. Primero por la renuncia a la herencia oficializada en marzo por su hijo, el rey Felipe VI, que también le retiró su asignación presupuestaria. La primavera no fue para él más tranquila, ya que las declaraciones de su ex amante Corinna Larsen sobre las comisiones de la construcción del AVE a La Meca le pusieron en el foco de un debate que quiso liquidar trasladándose fuera de España. Las quinielas le situaban en la República Dominicana, pero se instaló en Abu Dabi. A raíz de una investigación de la Fiscalía del Supremo sobre el uso de tarjetas opacas, el emérito ha pagado 678.000 euros a Hacienda para evitar una causa judicial.

Gobierno de coalición, como en la II República

Pedro Sánchez estrenó 2020 con un gobierno con Unidas Podemos, en un sistema de coalición que no se registraba en España desde la II República. Los proyectos progresistas y de reforma de ambos partidos, en el terreno de la vivienda, la igualdad, la pobreza y el medio ambiente, quedaron hechos añicos a partir de marzo con la pandemia, que dio todo el protagonismo al ministro de Sanidad, Salvador Illa. En estos meses, lo más complejo ha sido la búsqueda de un equilibrio público

entre las opiniones de una y otra formación. La oposición ha reprochado la gestión de Sánchez a base de decretos. En el terreno de las leyes de gran impacto, destacan la aprobación de los presupuestos –después de dos años sin esta herramienta–, la reforma educativa –la Ley Celáa– o la Ley de la eutanasia.

EE. UU. dice adiós a Donald Trump

Las elecciones norteamericanas han marcado el año, con una intensa carrera por la reelección por parte del magnate republicano Donald Trump y de su opositor, el demócrata Joe Biden, junto a la rompedora Kamala Harris, quienes han desbancado al polémico mandatario del “America

first”. La campaña de Trump estuvo marcada por la relativización del coronavirus –que él mismo contrajo–, los mítines sin mascarillas, sus consejos de usar desinfectante para combatir el virus y un oportunista mensaje contra China como propagador de la pandemia. La última de sus maniobras ha sido su acusación de fraude masivo en el recuento de votos. Trump denunció el supuesto robo al Tribunal Supremo, modelado previamente a su medida, pero le ha dado un varapalo.

El Barça, deshecho

Este no ha sido definitivamente el año del equipo azulgrana, que cierra 2020 en una mediocre posición, con unas elecciones a la presidencia por delante tras la dimisión de Josep Maria Bartomeu y la voluntad manifiesta de su estrella, Leo Messi, de dejar el equipo en el que ha crecido. Otro hito del club ha sido haber hecho historia por perder por dos a ocho en los cuartos de final de la Champions contra el Bayern.

El problema de la vivienda

En el Estado, la paralización de los desahucios ha sido uno de los caballos de batalla de los partidos de izquierda este año de pandemia. El decreto, que vio la luz en el estado de alarma y ha centrado gran parte del debate, se ha prorrogado hasta mayo para familias vulnerables sin alternativa habitacional como antesala de la atascada Ley de vivienda. En Catalunya se ha aprobado la ley para limitar el precio del alquiler en los contratos nuevos según los baremos del índice de referencia. Por ahora se aplica en unos 60 municipios.

Brexit: acuerdo ‘in extremis’

Cuatro años y medio tras el referéndum, la Unión Europea y el Reino Unido cerraron un acuerdo sobre el Brexit que regulará sus relaciones a partir de este 1 de enero de 2021. El pacto entre Bruselas y Londres llegó en Nochebuena y solo siete días antes del fin del periodo de transición para una salida acordada de los británicos. La pesca, la competencia en igualdad de condiciones y la gobernanza ante posibles disputas han sido los últimos escollos. El acuerdo deja al margen Gibraltar, cuya relación con España está sujeta a otra negociación.

Todo empezó con el Gloria

En la página medioambiental, 2020 tiene un claro y lamentable protagonista: el temporal Gloria, que en enero asoló el litoral mediterráneo como no lo hacía ninguna borrasca desde 1982. Sus inundaciones y corrimientos de tierra dejaron 13 muertos y cuatro desaparecidos, además de daños millonarios. La barra del Trabucador, en el Delta de l'Ebre, fue engullida por la borrasca y es uno de los símbolos del episodio.

Les centrals **Indrets amb vida**

La porta principal de les Cotxeres, a la carretera de Sants. A la dreta, una usuària visita una instal·lació artística que també es pot contemplar des del carrer.

Les Cotxeres, un emblema de Sants nascut de la lluita veïnal

Quan van quedar en desús, a finals dels anys seixanta, s'hi volia instal·lar un museu del tramvia. L'oposició dels veïns i les veïnes va ser tan forta que l'Ajuntament va haver de deixar-ho córrer. Centre cívic des del 1984, les entitats fa anys que participen en la seva gestió

Queralt Castillo Cerezuela
BARCELONA

L'ambient a les Cotxeres de Sants d'aquest mes de desembre no ha estat l'habitual. L'espai, emblema del barri, és buit a causa de la crisi sanitària: els tallers, un dels motors del centre, s'han cancel·lat i la situació de cara a la tornada de vacances és incerta. A Sants, Hostafrancs i la Bordeta, barris coneguts per una llarga i fructuosa tradició associativa, el Centre Cívic Cotxeres de Sants també ha sofert –i sofreix– la crisi originada per la covid-19. Al rebedor de l'històric edifici, recuperat pels veïns i les veïnes a la dècada dels anys setanta, desenes de tríptics de les

entitats que donen vida a la barriada ofereixen informació de tota mena: classes de català, escalada solidària a Montjuïc, inscripcions a la Coral de Sant Medir, recollida d'aliments, aula oberta... Els cartells de coloraines es barregen amb altres de més sobris: els d'informació sobre el SARS-CoV-2 i les mesures que cal prendre per no contagiar-se.

A l'entrada, els dos conserges han estat ensobrant les postals que s'han fet arribar per aquestes dates a la gent gran –una iniciativa solidària perquè se sentin més acompanyats– mentre en Xava i la Xinxà, dos treballadors de l'Espanya Industrial i, des del 1986, la parella de gegants de Sants, els miraven amb complaença i aprovació.

Inaugurades el 1984 com a centre cívic –tot i que la primera zona d'ús públic es va habilitar el 1977–, les Cotxeres són molt

més que un lloc a on anar a fer tallers o assistir a algun acte al seu espectacular auditori –tan cobejat pels diferents partits polítics durant les campanyes electorals–. Les Cotxeres són tot un símbol del barri que significa molt pels veïns i les veïnes que s'hi van deixar la pell per recuperar-lo. Entre ells hi ha Pep Riba, un històric del Centre Social de Sants, associació nascuda el 1971. Des de l'inici, també és membre de l'executiva del Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta, una federació territorial creada el 1976 per representar les entitats de la zona.

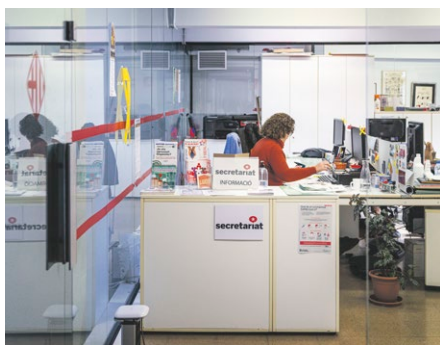
Tot va començar amb la campanya "Salvem Sants dia a dia, ni pas elevat ni museu del tramvia". Val a dir que, quan el 1968 les Cotxeres van quedar en desús –projectades per Tiberi Sabater i Carné, s'utilitzaven, al principi, com a quadra per a mules i cavalls,

A dalt, l'auditori. A sota, el 'hall' –amb en Xava i la Xinxa– i les cartes que s'han enviat a la gent gran.

Els orígens del Secretariat

El Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta va néixer de manera no formal l'any 1976, arrel del Congrés de Cultura Catalana. Es va començar a gestar a partir dels cursos de català que s'oferien. Des del 1976 fins al 1984, any en el qual la federació es va registrar administrativament, va dur a terme un treball no formal a través de les associacions del territori, sobretot les culturals. I va ser aquest treball no formal el que va desembocar i donar forma a una organització formal. Quan se'ls va oferir el sistema de cogestió, el Secretariat ja conglo-merava algunes entitats del barri.

MONTSE GIRALT

i a partir del 1904 com a nau per guardar-hi els tramvies–, l'Ajuntament va posar sobre la taula aquests dos projectes, però la gent els va rebutjar de ple. “Aviat es va deixar córrer –explica Riba–, i amb la pressió dels veïns i veïnes es va aconseguir que l'equipament fos per al barri. Sempre vam tenir clar que ho guanyàvem, perquè en aquell moment la força veïnal era molt forta. L'alcalde Socias havia estat triat a dit i no tenia cap partit al darrere; l'Ajuntament era pre-democràtic. Després, la democràcia municipal, acabada d'instaurar, era feble, i l'associacionisme, molt fort. Ara s'ha girat la truita. Ells [l'Ajuntament] són més forts”.

Riba recorda que el Consistori hi va fer una inversió inicial de manera puntual: “Durant cinc o sis anys, la Comissió de Barri hi gestionava concerts, festivals i altres activitats. Tot era molt provisional, ni molt menys eren les Cotxeres d'ara”. Després d'aquells anys, en què tot és mig improvisava, l'Ajuntament va portar a terme un concurs públic per redissenyar l'edifici i convertir-lo en un espai d'ús popular ben condicionat. “El jurat el formaven la gent del barri i alguns tècnics de l'Ajuntament. Jo vaig ser secretari del jurat”, recorda Riba.

L'equipament es va anar transformant a poc a poc, fins a convertir-se en el que és ara: un espai de més de 5.000 m² amb diferents espais, despatxos, sales polivalents i un gran auditori que acull des de concerts

fins a mítings o tornejos d'escacs. Si bé la transformació va venir donada per la reivindicació veïnal, Riba reconeix que, a l'inici, quan el centre cívic començava a funcionar, les entitats s'ho miraven de reüll: “Al principi, les entitats no hi van donar gaire suport, perquè ho veïen com una competència deslleial: elles s'havien de ras-car les butxaques per fer activitats i a les Cotxeres els diners venien de l'Ajuntament”.

Neus Anglès, gerent del Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs i la Bordeta, complementa Riba: “L'ús del centre cívic va anar disminuint amb el pas del temps. La severa rigidesa dels horaris d'obertura al públic feien poc viable que s'obris a la nit, i l'encadenament d'activitats era un fet quasi impossible. Hi havia més de 7.000 m² de superfície útil oferint un panorama d'ús desolador”. En aquell moment, el president de la Generalitat Jordi Pujol fins i tot va posar sobre la taula la possibilitat de privatitzar l'espai –de fet, els centres cívics en general–, i va ser llavors quan es va generar el revulsiu que les Cotxeres necessitaven: les pintades, les mobilitzacions al carrer i el repartiment d'octavilles va tenir com a conseqüència la signatura del Pacte de Joan Miró: es creava una comissió de gestió del centre on hi hauria treballadors de l'Ajuntament i del Secretariat.

Aquest model de cogestió a les Cotxeres es va començar a posar en marxa el 1994.

El 1997 s'hi va incorporar el Casinet d'Hostafrancs, i ha funcionat així fins al juliol del 2020. Ara, les Cotxeres estrenen un model de gestió cívica, és a dir, tot i que l'equipament pertany a l'Ajuntament, aquest no hi incorpora cap treballadora, ni a la direcció ni als departaments tècnics. “L'Ajuntament farà un seguiment del projecte, però la gestió serà del Secretariat al 100%”, diu Anglès. Equipaments com la Lleialtat Sant-senca ja funcionen amb aquest model.

A les Cotxeres es programen una mitjana de 400 tallers per trimestre, pels quals passen de 3.000 a 4.500 persones. Modificar la metodologia i fer les activitats online a causa de la pandèmia “ha estat un repte brutal”, diu Anglès. Té molt clar què diferencia les Cotxeres d'altres centres cívics de la ciutat: “En els nostres programes de tallers i en el nostre dia a dia hi impliquem tant com podem les entitats del barri, com els Castellers de Sants o els mercats de Sants i Hostafrancs; hi ha un intercanvi real entre les entitats i l'equipament”.

Les entitats que formen part del Secretariat –que també gestiona els poliesportius de l'Espanya Industrial i la Bordeta–, que sumen 321 –el Secretariat és la federació d'entitats més gran de Barcelona–, tenen dret a fer ús de l'espai dos cops a l'any. Respecte a la gestió dels poliesportius del barri, però, Anglès no es mostra tan optimista, ja que reconeix que és un àmbit en el qual hi ha molta competència: “Els treballadors tenen un bon conveni, però a fora la competència rebenta els preus”.

A les Cotxeres s'hi organitzen activitats per a tota mena de gent i d'edats. L'oferta no deixa ningú fora. Alguns dels esdeveniments marca de la casa són l'Open d'Escacs, la Marató de Cinema Fantàstic i de Terror o el Pau Sense Treva, que cada any abans de Reis omple d'il·lusió els infants amb espectacles i tallers. Aquest any, però, el format del festival serà reduït i en funció de les restriccions establertes per les autoritats.

“Sempre vam tenir clar que ho guanyàvem; els veïns eren molt forts”, diu l'activista Pep Riba

Cogestionat per entitats i Ajuntament des del 1994, recentment s'ha optat per la gestió cívica

A les Cotxeres s'hi fan l'Open d'Escacs, la Marató de Cine Fantàstic o el Pau Sense Treva

FOTOS: MONTSE GIRALT

Qui és qui en la cursa electoral cap al 14 de febrer

Els partits amb representació al Parlament concorren als comicis amb aquests candidats a la presidència de la Generalitat, si bé s'han donat fins al 15 de gener per decidir si cal ajornar-los per la pandèmia

Laura Borràs

JxCat

Una meteòrica ascensió política

Laura Borràs (Barcelona, 1970) és la candidata de la nova formació impulsada per Carles Puigdemont. De curta i meteòrica trajectòria política i sense passat a l'antiga Convergència, arriba al càrrec després d'imposar-se amb rotunditat al candidat a qui donaven suport els presos polítics Jordi Turull i Josep Rull, el conseller Damià Calvet. Actualment diputada i portaveu de la formació al Congrés, té la confiança de l'expresident Quim Torra i també de Puigdemont. Va entrar en la política institucional el 2017, presentant-se com a independent a la candidatura de JxCat al Parlament, embrió

de l'actual partit, i va ser consellera de Cultura del govern de Torra de forma fugaç (2018-2019).

Filòloga i docent a la Universitat de Barcelona, va dirigir la Institució de les Lletres Catalanes entre el 2013 i el 2018. Té una causa oberta al Tribunal Suprem per presumptes irregularitats en l'adjudicació de contractes en aquesta etapa, que ella ha vinculat a la repressió de l'independentisme. Provenint d'una família benestant de Barcelona, utilitza una retòrica potent en la confrontació política per situar-se en oposició a ERC, tal com va evidenciar en la seva referència als partits "netament independentistes" quan va ser confirmada com a presidenciable. Assegura que no deixarà de banda la gestió i, tot i que concreta poc el seu programa polític, ha manifestat una posició tradicionalment de dretes en àmbits com la fiscalitat. **EMMA PONS**

Dolors Sabater

CUP

Eixamplar les costures de la CUP

Cinc anys i mig després d'estrenar-se en la política institucional amb l'onada municipalista, Dolors Sabater (1960) farà el salt al Parlament. Cap de llista de la CUP arran de l'aliança de la formació de l'esquerra independentista amb Guanyem, el moviment municipalista amb brots a Badalona –la seva ciutat–, Ripollet o Cerdanyola que la té com a principal referent. Del seu pas per l'alcaldia del quart municipi més poblat de Catalunya (2015-2018) se'n desprèn la capacitat per teixir acords amplis d'esqueres, posar les polítiques socials al servei dels més vulnerables al centre de l'acció i una concepció molt més humana de qüestions com la seguretat –va suprimir la unitat antiavalots de la policia local.

Bregada durant dècades en l'activisme transformador, ja sigui en el moviment antimilitarista, l'ecologisme o la defensa de la llengua i la cultura catalanes –va ser vicepresidenta d'Òmnium Cultural al Barcelonès Nord–, la seva tria eixampla les costures d'una CUP que pretén recuperar suports i la influència perduda i que ja no descarta entrar al Govern. Ho intentarà amb un ambiciós programa econòmic de cara al 14-F i la voluntat de celebrar un nou referèndum abans del 2025. **MARC FONT**

Pere Aragonès

ERC

Determinació pragmàtica

Pere Aragonès (Pineda de Mar, 1982) és un maresmenc militant, i gran coneixedor del país, que ha recorregut des de quan presidia les Joventuts d'ERC. Li ha tocat assumir responsabilitats acceleradament. Primer ajudant Oriol Junqueras, de qui és persona de màxima confiança, al Departament d'Economia. Després directament a la vicepresidència. Se'l considera una persona preparada: llicenciat en Dret, màster en Història Econòmica i amb estudis ampliat a Harvard. Amb Junqueras a la presó i Rovira a l'exili també ha hagut de pilotar ERC com a coordinador nacional. Té posat de mo-

derat, malgrat que apuja decibels als mítings. De tarannà exigent, reclama la feina ben feta i és metòdic i exhaustiu. Persona calmada, escolta abans de parlar amb un rictus que amaga el seu estat d'ànim. Però és clar i contundent. Està acostumat a prendre decisions però reclama treball d'equip. Persona dual –potser la influència de tenir un avi empresari i alcalde franquista i un altre de republicà–, és capaç de mantenir una forta rigidesa en la conversa però també de fer acudits i fins i tot imitacions. Els seus principis estan lluny de la imatge que projecta: és ateu i amb un pòsit força esquerranós que li ve de l'època *jerqui*. Encara que en el camp econòmic ha evolucionat del marxisme cap al keynesianisme per pur possibilisme. Tant si li agrada com si no, Aragonès és vist ja com el candidat de l'independentisme pragmàtic. **FERRAN ESPADA**

Salvador Illa

PSC

El negociador a qui la covid ha projectat

En un moviment d'última hora, dimecres va saber-se que el ministre de Sanitat, Salvador Illa (la Roca del Vallès, 1966), serà el cap de llista del PSC, en substitució del primer secretari del partit, Miquel Iceta, de qui era el fidel escuder. El canvi respon a les millors perspectives a les urnes que li donen les enquestes internes. Illa ha guanyat una enorme projecció política i mediàtica arran de la pandèmia, una evolució impensable quan al gener va aterrar al Consell de Ministres. No és

precisament un nouvingut a la política, acumula més de tres dècades de trajectòria institucional. Ha estat regidor i alcalde del seu poble, director general durant el segon Govern tripartit, alt càrrec de l'Ajuntament de Barcelona... El 2016 la seva carrera va fer un salt endavant decisiu, en convertir-se en secretari d'organització del PSC, a la pràctica la persona que controla el dia a dia del partit, també com a ministre gràcies a una greixada xarxa de dirigents de la seva confiança. Veherent antisobiranista, els darrers anys ha estat el negociador per excel·lència del PSC –amb el PSOE, amb ERC per garantir la investidura de Sánchez, amb els comuns a Barcelona–. I la pandèmia l'ha acabat de situar en la primeríssima línia política. **MARC FONT**

Jéssica Albiach

Comuns

Del 15-M a coliderar els comuns

En una època de forta volatilitat política i en què molts lideratges es cremen amb rapidesa, els més de cinc anys que Jéssica Albiach (València, 1979) acumula de diputada al Parlament –primer com a representant de Catalunya Sí que es Pot i després de Catalunya en Comú Podem– la converteixen gairebé en una veterana de la cambra. Periodista de formació, és un exponent de la generació del 15-M que arran d'aquella onada mobilitzadora va fer el salt a la política instituci-

onal. Afiliada inicialment a Podem i considerada pròxima a Íñigo Errejón, aleshores número dos de la formació a nivell estatal, Albiach ha sabut adaptar-se als canvis, guanyar posicions internes i convertir-se en un dels grans referents dels comuns.

Coordinadora de la formació amb Ada Colau i l'exalcaldessa de Castelldefels Candela López, les del 14-F seran les seves primeres eleccions com a cap de llista, després d'esdevenir la líder del grup parlamentari arran de la dimissió de Xavier Domènech. Allunyada del sobiranisme més explícit que aquest representava, la seva aposta és que dels comicis en pugui sortir un "govern progressista" que, de moment, no li compren ni ERC ni el PSC, els hipotètics socis. **MARC FONT**

Carlos Carrizosa

Ciutadans

Un dur per mirar de frenar la desfeta

Carlos Carrizosa (Barcelona, 1964) és el candidat de Ciutadans. El seu partit va guanyar els comicis del 2017, però s'espera que els seus resultats caiguin en picat el 14 de febrer. Advocat especialitzat en assessoria mercantil i llicenciat en Dret per la UB, està afiliat al partit unionista des de la seva fundació (2006). Aficionat a la paleontologia i als còmics, és un dels pocs supervivents de l'etapa fundacional de Cs, ja que la majoria han plegat. És un dels diputats més durs contra l'independen-

dentisme al Parlament, on va entrar el 2012. Era qui interrompia les sessions del setembre i l'octubre del 2017 enfrontant-se a la presidenta Forcadell amb fariseisme parlamentari a base d'apel·lacions al reglament. És popular per les seves intervencions dures, sempre amb un to sorneguer i provocador, i per les baixades i pujades de les seves ulleres. La seva candidatura ha estat polèmica, ja que en un inici la diputada Lorena Roldán havia de ser la candidata. Mentre que Roldán va ser escollida a les primàries i era una aposta d'Albert Rivera, Carrizosa va ser elegit per la presidenta de Cs, Inés Arrimadas. Roldán va renunciar a la candidatura sense fer massa soroll, però finalment ha abandonat el partit i ha fitxat pel PP. **PAULA ERICSSON**

Alejandro Fernández

PP

L'últim puntal del PP a Catalunya

Alejandro Fernández (Tarragona, 1976) encapçalarà la llista del PP català. Llicenciat en Ciències Polítiques per la UAB, és un dels perfils més eclèctics i irònics de la política catalana. Va presidir Nuevas Generaciones a Catalunya i és home de confiança de Casado. Tot i que és un gran lector i apassionat de la música indie, ha cantat *Alejandro* de Lady Gaga en una campanya electoral i una versió de Manolo Escobar a Quim Torra al Parlament. Aficionat al futbol i al Barça, va estar a punt de ser l'alcalde de Tarragona el 2011 amb el suport de CiU, però Oriol Pujol va fer saltar l'acord. El PPC només té quatre diputats, però ha llançat una campanya imitant el "Yes, we can" d'Obama amb un gat i un gos per fomentar "la idea de convivència". **PAULA ERICSSON**

Àngels Chacón

PDeCat

Aposta per la gestió de la tradició convergent

Àngels Chacón (Igualada, 1968) prové de l'àmbit empresarial i va agafar volada política com a consellera d'Empresa (2018-2020). Va ser destituïda per Quim Torra després de mantenir-se al PDeCat i no fer el salt a JxCat, a diferència de la resta de membres del Govern de l'espai postconvergent. Llicenciada en Dret i amb formació en comerç internacional, va ser tinent d'alcaldia d'Igualada entre el 2011 i el 2017 per Convergència i és molt aficionada a la natació. En la línia de la vella tradició convergent, es postula com a candidata moderada. Vol marcar perfil propi davant de Junts a partir de l'aposta pel diàleg amb Madrid. Remarca que cal fer una bona gestió mentre no s'assoleix la independència, a la qual no renuncia però que situa en un horitzó temporal sense concretar. **EMMA PONS**

Barracas derruidas en Can Tapiols, en Montcada i Reixac, donde se prevé construir la nueva perrera.

Barcelona atrasa un año más la nueva perrera por la covid

Pese a que el compromiso de Ada Colau es licitar la obra antes de finalizar el mandato, la construcción del nuevo Centro de Acogida de Animales de Compañía acumula más de 20 años de espera

Paula Ericsson Navarro
BARCELONA

La construcción de un nuevo Centro de Acogida de Animales de Compañía de Barcelona (CAACB) es un asunto pendiente que diferentes administraciones han evitado afrontar desde los años 90. Con la ubicación definida en el barrio de Vallbona, el equipo de Ada Colau asegura que licitará la obra antes de que finalice el mandato en 2023, pero descarta que haya ninguna partida para ejecutar su construcción de cara a 2021 “debido a las prioridades que marca la pandemia”, argumenta el Ayuntamiento.

La presidenta y portavoz de la Fundación para el Asesoramiento y Acción en Defensa de los Animales (FAADA), Carmen Méndez, se indigna frente al retraso de la construcción de un nuevo CAACB. La reivindicación de “un centro de acogida digno” empezó en 1997, desde que se constituyó el Consell Municipal de Convivència, Defensa i Protecció dels Animals, recuerda Méndez, quien insiste en que el centro actual, construido en 1972 en la carretera de l'Arrabassada, no “tiene las condiciones físicas para acoger a animales”.

Después de que se consiguiera que en el CAACB se dejara de sacrificar a animales, en 2008 la entonces quinta teniente de alcaldía de Medio Ambiente Imma Mayol (ICV-EUiA) se comprometió a edificar un nuevo centro de acogida en el Parc de l'Oreneta, en el barrio de Pedralbes. Pero cerca había colegios de alto *standing* que se opusieron, así que en 2009 propuso situarlo en la montaña de Montjuïc, entre el cementerio y el Jardín Botánico, opción que también se desestimó.

Durante la etapa de Xavier Trias en la alcaldía de Barcelona (2011-2015), se firmó un convenio urbanístico de colaboración entre el Ayuntamiento de Barcelona, el Ayuntamiento de Montcada i Reixac, el Consorcio del Besòs y el Consorcio del Parque Natural de Collserola para construir el nuevo centro de acogida de animales de

compañía en el barrio de Vallbona (justo en el límite entre Barcelona y Montcada). Aunque el pacto se cerró en 2014, el centro sigue sin construirse. “Estamos a mitad de la segunda legislatura y continúa pendiente”, critica Méndez. “Este es el gran fracaso institucional de la Barcelona amiga de los animales”, denuncia.

A preguntas de *El Quinze*, fuentes del consistorio de la capital catalana han detallado que “la idea es licitar y adjudicar antes de acabar el mandato. En 2021 no hay ninguna partida para la ejecución del CAACB, debido a las prioridades que marca la pandemia”. La web del Ayuntamiento indica que el centro actual no da una respuesta “positiva a las necesidades de los perros, gatos y hurones perdidos y abandonados en la ciudad”. Mientras no se aprueba la construcción del nuevo equipamiento, se ha realizado un plan de mejora del CAACB actual, que ha contado con una inversión de 130.000 euros.

Pactos de Barcelona y Montcada

El concejal de Urbanismo del Ayuntamiento de Montcada i Reixac, Jordi Sánchez, puntualiza que el convenio urbanístico para el equipamiento, firmado el 5 de noviembre de 2014, contempla una serie de obligaciones. En primer lugar, acabar con el barraquismo que había en el Torrent del Cargol, lo que tuvo un coste de 1,1 millones. Otra de las condiciones era recuperar arquitectónica y socialmente el histórico Rec Comtal, situado entre los barrios de Can Sant Joan (Montcada i Reixac) i Vallbona (Barcelona), lo que supuso cerca de otro millón.

Otro de los pactos es mejorar la conectividad entre los barrios de Ciutat Meridiana y Can Cuiàs, aunque el Ayuntamiento de Barcelona dice que su ejecución no está en el convenio, pero “hay buena disposición para abordarlo”. Según el consistorio de la capital catalana, este proyecto tiene un presupuesto de 60.000 euros. En total, la suma supera los dos millones. Además, una vez construido el centro, Montcada ha reclamado a Barcelona que se encargue de la gestión de los animales abandonados.

¿Cómo será?

Después de tantos pactos, obras y cambios de gobierno, ¿cómo será, el nuevo centro de acogida? Sánchez explica que el diseño aprovecha las curvas de nivel y la pendiente del valle, por lo que, tal y como había reclamado FAADA, las jaulas tendrán el techo verde y se construirían en pendiente, una detrás de otra, y los animales no se verán entre ellos, evitando así el estrés que eso les provoca. Pero esta no es la única demanda de los animalistas. “Nuestra reivindicación es que no sea un centro de jaulas y ya está, sino que haya actividades y que la gente pueda visitarlo de una forma agradable y cómoda, que los animales tengan

Petrov, un perro atendido en el CAACB.

FAADA: “Este es el gran fracaso institucional de la Barcelona amiga de los animales”

El Ayuntamiento de Barcelona: “La idea es licitar y adjudicar antes de acabar el mandato”

buenos espacios”, apunta Méndez. En ese sentido, en el centro se prevén espacios de divulgación, pero aún no se sabe cómo se distribuirán.

Por otro lado, Méndez denuncia que, aunque se han reunido con miembros del consistorio para abordar otras temáticas, el Ayuntamiento no les ha mostrado el nuevo anteproyecto del espacio. Pese a ello, en la web del consistorio se especifica que se ubicará en la finca conocida como la Torre Doña Juana, con una superficie de más de 90.000 m², junto al cementerio de Collserola. En total, el nuevo CAACB ocupará 22.075 metros cuadrados.

¿Y qué opinan en el centro actual? La responsable del departamento de Gestión y Protección de Animales del Ayuntamiento de Barcelona y encargada del CAACB, Anna Ortonoves, prefiere no evaluar la construcción del nuevo centro, pero tiene la esperanza de que esta administración la lleve a cabo. Con una gran pasión por su trabajo, dice que actualmente hay unos 110-120 perros, pero insiste en que, más allá del espacio, la entrega de los más de 150 voluntarios es “esencial”. Apunta que los perros salen a pasear una vez al día, menos en el caso de estar enfermos, que entonces lo hacen “las veces que sea necesario”. “Ojalá pudiésemos sacarlos más veces al día”, lamenta.

Bajan los abandonos durante la pandemia en Barcelona

En los municipios del Maresme también cayeron en los meses más duros, pero después las cifras “se estabilizaron”

P.E.N.
BARCELONA

Una de las buenas noticias de este 2020 es que la tendencia de adopciones y abandonos de animales ha bajado en la capital catalana. Según los datos proporcionados por el Ayuntamiento de Barcelona, en noviembre de 2019 entraron 1.619 animales (perros y gatos) al centro de acogida, mientras que en 2020 la cifra bajó a 1.271. Respecto a las adopciones, en 2019 se adoptaron 858 animales y en 2020, 821. En el Centre d'Atenció d'Animals Domèstics del Maresme (CAAD Maresme), que atiende a los animales abandonados de 16 municipios, se dio el mismo fenómeno, pero se reguló. “Cuando nos confinaron bajaron las recogidas. Cuando volvimos a la normalidad hemos recogido bastantes más de lo normal”, advierte el gestor del CAAD Maresme, Jordi Caballero. En 2020 hubo casi 1.100 salidas en el CAAD Maresme y en 2019, 1.244.

Los voluntarios, esenciales

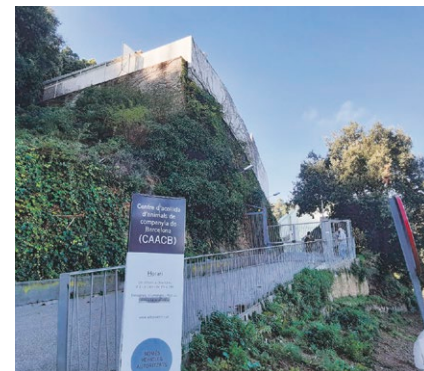
Para la responsable del departamento de Gestión y Protección de Animales del Ayuntamiento de Barcelona, Anna Ortonoves, el papel de los voluntarios ha sido esencial. “Desde el 13 de marzo hasta ahora han estado allí cada día”, celebra. Ya que las visitas sin cita previa están prohibidas, han organizado excursiones y salidas con los perros para que no estuvieran tan solos, y los voluntarios se han organizado en grupos burbuja. En el caso del CAAD Maresme, donde ac-

tualmente hay 82 perros y 38 gatos, también han tenido que limitar las visitas de las escuelas, así como otros programas sociales. Pero gracias a los voluntarios han mantenido los paseos mañana y tarde entre semana y por las mañanas los fines de semana.

Adopciones con cita previa

Debido a las restricciones, las adopciones este año han sido por cita previa. En el caso de Barcelona, Ortonoves explica que los solicitantes han sido seleccionados porque ya habían sido casas de acogida, adoptantes o porque fueron recomendados por personas de referencia. “Trabajamos con un cuestionario previo y con el resultado hacemos una preselección de los perros o gatos más adecuados”, detalla.

De cara a las Navidades, tanto Ortonoves como Caballero reclaman que la adopción sea la primera opción, y que se haga de forma responsable y consensuada con la familia. En el caso de que se prefiera comprar, la técnica de Barcelona pide que se eviten plataformas como Milanuncios, ya que muchas veces los anunciantes hacen cría de animales, cuando eso en Barcelona no está permitido.

Tras el confinamiento en el Maresme se recogen “bastantes más de lo normal”

Anàlisi

Final de la legislatura

Retos enquistados para una nueva etapa en Catalunya

Una legislatura convulsa y con fuertes tensiones dentro y fuera del Govern entra en tiempo de descuento hacia las elecciones del 14-F. La política catalana hereda retos titánicos que tendrá que afrontar el nuevo Parlament y el Ejecutivo de la Generalitat que resulte de las urnas

Hasta el día 15 de enero no se tomará una decisión definitiva sobre las elecciones en Catalunya. Pero con el Parlament disuelto, el 14 de febrero —si la pandemia no se agrava en exceso— tocará ir a las urnas. La legislatura ha entrado ya en tiempo de descuento. En términos parlamentarios, deja una actividad moderada de 32 leyes aprobadas. Había muchas más en proyecto, pero 50 decaen y tendrán que esperar. Entre los hitos más destacables se encuentra el acuerdo presupuestario del Govern con los comuns. Pero estos han sido algunos momentos clave de alto voltaje político:

Conflicto desde la investidura

La legislatura empezó con la recuperación de las instituciones catalanas expropiadas por el 155. En primer lugar, la constitución del nuevo Parlament, presidido por el republicano Roger Torrent. Pero desde un inicio ya se evidenció la latencia del con-

Ferran Espada

flicto con los poderes del Estado. La investidura de Carles Puigdemont, exiliado en Bruselas, o de Jordi Sánchez, en la cárcel, fue desestimada por la justicia. Y también generó las primeras tensiones entre JxCat y ERC después de que Torrent aplazara un intento de investidura telemática de Puigdemont el 30 de enero de 2018. La CUP y el Supremo frustraron también la investidura de Jordi Turull, que era encarcelado, y por fin el elegido para desbloquear la situación fue Quim Torra.

La sentencia del 1-0

El 14 de octubre de 2019 llegó la sentencia del Supremo que condenaba por sedición Oriol Junqueras, Jordi Turull, Josep Rull, Quim Forn, Dolors Bassa, Carme Forcadell, Jordi Sánchez, Raül Romeva y Jordi Cuixart, a un centenar de años de cárcel. La sentencia impactó en la política y en la sociedad catalana, con movilizaciones masivas como las protestas en el aeropuerto del Prat, las marchas hacia Barcelona y la huelga general. Todo ello con importantes disturbios en la calle.

La inhabilitación de Torra

La colocación en el balcón del Palau de la Generalitat de una pancarta a favor de la libertad de los presos, en marzo de 2019, fue un punto de inflexión. La Junta Electoral y el TSJC requirieron su retirada. Al principio Torra se negó, pero finalmente aceptó retirar la pancarta. Sin embargo, estos hechos le valdrían una condena por desobediencia que lo desalojaría de la presidencia el 28 de septiembre de 2020. No

sin antes producir importantes tensiones entre JxCat y ERC a raíz de la retirada del escaño a Torra como consecuencia de la decisión judicial. Y un amago de convocatoria electoral que la pandemia tumbó.

La mesa de diálogo

El triunfo de la moción de censura de Pedro Sánchez contra Mariano Rajoy con el apoyo del independentismo catalán, en junio de 2018, fue acompañado de una promesa de diálogo por parte del nuevo Ejecutivo socialista. Después de dos convocatorias electorales, la distensión se acabó traduciendo en un Gobierno de coalición entre PSOE y Unidas Podemos y la creación de una mesa de diálogo, a cambio del apoyo de ERC en la investidura. La primera y única reunión se celebró el 6 de febrero de 2020 en La Moncloa, con Torra y Sánchez al frente.

La pandemia lo arrasa todo

El 12 de marzo se decretaban en Catalunya las primeras medidas de confinamiento en la Conca d'Odena. Al día siguiente entraba en vigor el estado de alarma aprobado por el Gobierno español para confinar en casa a toda la población. Comenzaba la fase más dura de la crisis sanitaria, con los hospitales colapsados y miles de muertos en residencias de ancianos. La covid-19 hacía tambalear la salud, la economía y la política catalana, y enfrentó durante un tiempo el Govern y la Moncloa.

Viejos retos para una nueva etapa

El nuevo Parlament surgido del 14-F no heredará una situación como la de hace tres años, con el 155 vigente. Pero sí la mayoría de grandes retos de la legislatura anterior: continuar al frente de la lucha contra la pandemia, pero ya con la vacuna en marcha. Aprobar unos nuevos presupuestos que articulen los recursos necesarios para hacer frente a la grave crisis económica. Afrontar el conflicto político con el Estado con la reactivación de la mesa de diálogo y una solución para los presos políticos y los exiliados que tendrá diversos instrumentos sobre la mesa: la ley de amnistía que impulsará el Parlament, la modificación del delito de sedición en el Código Penal y los indultos en curso. Unos retos enquistados para intentar resolver en la que podría ser una nueva etapa en Catalunya, después del 14-F.

La recuperación de las instituciones después del 155, la inhabilitación del president Torra y la covid han marcado la legislatura

La silla vacía de Quim Torra, con Pere Aragonès y Meritxell Budó a cada lado.

¿Dónde están, tres años después, los 34 millones del Castor?

El Supremo tiene sobre la mesa una petición para ejecutar la sentencia que obligaría a devolver a los consumidores de gas el dinero que pagaron mediante recargos en el recibo para financiar el fallido almacén de gas

Eduardo Bayona
ZARAGOZA

El fallido proyecto del almacén de gas Castor, en la costa mediterránea, sigue teniendo pendiente un peliagudo fleco tres años después de que el Constitucional desarmara el tinglado financiero que iba a sostenerlo y cuando ya lleva más de seis fuera de servicio por los terremotos que provocaba: ¿recuperarán los consumidores de gas los más de 34 millones de euros (32,4 más 2,1 en intereses) que comenzaron a pagar en el recibo precisamente cuando se concretó el fiasco?

La última palabra la tiene el Tribunal Supremo, a cuya Sala de lo Contencioso ha pedido la patronal multisectorial catalana Cecot (Confederació Empresarial Comarcal de Terrassa) que ejecute las sentencias en las que ha condenado al Gobierno a devolver ese dinero, una medida que el ejecutivo pretende eludir pese a esas resoluciones judiciales. Así consta en la respuesta del Ejecutivo a una pregunta del senador de Compromís Carles Mulet, en la que asegura que ese dinero “se destinará al sostenimiento de otras instalaciones del sistema gasista, disminuyendo el coste soportado por los consumidores”. “Cabe concluir que con el reintegro de esta cantidad al mecanismo de liquidaciones se puede considerar que la devolución de estas cantidades a los consumidores ya ha sido ejecutada”, añade.

Es decir, que salvo que el Supremo le enmiende la plana, el Gobierno ha decidido no devolver ese dinero a los consumidores de gas, tanto particulares como empresas, a los que se lo cobró de manera indebida para financiar el Castor, una situación que quedó interrumpida en 2017 pero que se habría mantenido hasta el año 2044 de no haber sido por la demanda de Cecot.

“Ese dinero no se ha evaporado”

“Es injusto, y lo peor es que volvemos a un modelo de impunidad y de no transparencia ante el que es positivo enviar señales de que hay control, de que somos ciudadanos y no súbditos”, señala David Garrofé, presidente de Cecot, que se refiere al Castor como “un desastre de infraestructura que no se utiliza ni se mantiene y que va a costarnos dinero a todos”.

“Ese dinero no se ha evaporado, y es injusto que los consumidores no lo recuperen. Por eso hemos pedido la ejecución de las sentencias, en las que los jueces dicen que ese dinero debe ser devuelto a quienes lo pagaron”, añade. Las sentencias obligan a la Administración a “adoptar las medidas procedentes para proceder al reintegro de las cantidades abonadas al amparo de la orden que se declara nula”.

Mulet rechaza también el posicionamiento del Ejecutivo. “No compartimos el trato que se está teniendo hacia esta empresa, a la que se le ha permitido todo sobre el territorio” y a la que “se le pagaron cantidades millonarias por su ineptitud”, señala en relación con Enagás, para acabar tomando sobre los reintegros una decisión que “altera la situación de los mercados y perjudica los derechos e intereses de los consumidores de forma clara”. El senador de Compromís calificó de “extraña” la decisión de “no devolver un dinero cobrado ilegalmente, cuando su procedencia es tan clara y existen facturas que facilitan la devolución o compensación”.

Los usuarios iban a pagar 30 años

El Castor, cuya plataforma sigue en el horizonte del mar frente a la confluencia de las provincias de Castelló y de Tarragona, era sobre el papel un innovador proyecto que

iba a servir para almacenar bajo tierra una reserva estratégica de gas. Impulsado por el Gobierno de José Luis Rodríguez Zapatero y rematado por el de Mariano Rajoy, se reveló un fiasco cuando, nada más entrar en servicio a mediados de 2013, comenzó a provocar movimientos sísmicos que se dejaban sentir hasta en Teruel.

Esa situación llevó al ejecutivo a ordenar su *hibernación* en 2014, una decisión que acompañó de una polémica medida: indemnizar a la empresa que construyó el depósito y había comenzado a gestionarlo (Escal, liderada por la ACS de Florentino Pérez) con 1.350 millones de euros que recibiría de la pública Enagás y que esta financiaría con un crédito contratado con Santander (700 millones), Caixabank (450) y Bankia (200) y cuya amortización, con un interés del 4,26%, sería asumida por los usuarios de gas a través del recibo.

Escal cobró en 35 días y los usuarios iban a pagar durante treinta años lo que los autores intelectuales del sistema bautizaron como “derechos de cobro”, que no dejaban de ser en la práctica las cuotas de un crédito cuyos intereses iban a subir a 500, 350 y 150 millones para los bancos al final de la operación. ¿Por qué tumbó ese tin-

glado el Constitucional? Básicamente, porque la mezcla de desidia y de creatividad presente en el proceso había llevado a los gobiernos a otorgar una concesión sin determinar previamente las condiciones de un eventual rescate, ni en lo referente a la cuantía ni a la propiedad de las instalaciones, para, después, establecerlas de manera urgente por la vía del decreto.

1.400 millones en condenas

La respuesta a Mulet recuerda cómo los recargos del recibo del gas ascendieron a 1,59 millones de euros en diciembre de 2014 y a 15,71 en los cuatro años siguientes, aunque los dos últimos ya no fueron ejecutados. “La cantidad total reconocida en el periodo 2014-2016 es de 32.930.177 euros, si bien la cantidad efectivamente pagada a Enagás fue inferior, concretamente de 32.484.731,88 euros”, señala. Paralelamente, los bancos recibieron entre 2016 y 2018 un total de 141,16 millones de euros mientras quedaban suspendidas remesas por valor de 100,8, una decisión que llevó a los bancos a demandar al Estado para cobrar el total del dinero. Y hace dos meses el Supremo les dio la razón, lo que abre la vía a que cobren los 1.350 millones.

El cruce de sentencias y pleitos, que obliga al Gobierno a pagar casi 1.400 millones por algo carente de utilidad, ni termina ahí, ya que la CNMC (Comisión Nacional de los Mercados y de la Competencia) reclama 368 millones a las entidades financieras mientras en la vía penal el juez sienta en el banquillo a la propia Escal y a dos de sus directivos como presuntos autores de un delito ambiental. En el ámbito político, la Mesa del Senado mantiene en un cajón la petición de 25 senadores encabezados por Mulet para activar una comisión de investigación sobre el polémico almacén de gas unos años después de que la mayoría del PP rechazara el primer intento.

La plataforma marina del proyecto Castor y la costa del Montsià al fondo.

EL LLIBRE INFANTIL I JUVENIL EN CATALÀ ES REIVINDICA

LES EDITORIALS I ELS PROFESSIONALS DEL SECTOR SE SENTEN MENYSTINGUTS I LAMENTEN QUE A AQUEST GÈNERE SE'L CONSIDERI DE SEGONA, MALGRAT QUE ÉS EL QUE CONSTRUEIX ELS LECTORS DEL FUTUR

La lectura és un hàbit que s'ha enfortit durant la pandèmia. Ho corrobora l'editora Mar González: la seva filla s'ha convertit en lectora durant el confinament.

Lidia Penelo
BARCELONA

El març passat els llibres es van revelar com el gran refugi per a moltes persones, també per a les més petites. Els nens i nenes van estar mesos sense poder sortir a córrer pels carrers, i els llibres es van convertir en una finestra a través de la qual podien passejar pel bosc o viure aventures. La lectura no es pot confinar i és un dels hàbits que durant aquesta pandèmia s'ha enfortit. La literatura infantil i juvenil, la LIJ, és una baula important de l'engranatge de l'edició en català, però moltes de les fonts consultades que s'hi dediquen sostenen que se senten menystingudes i oblidades. “Penso que la LIJ al nostre país es considera un gènere menor, i és literatura d'altura. Els lectors que fem avui, seran els lectors de demà”, afirma Mar González, editora i responsable de Babulinka Books, un segell que publica quatre títols l'any. La paraula Babulinka significa àvia en rus i la van agafar d'*El jugador*, de Dostoievski. La van escollir perquè consideren que es tracta de ser “savis” com més aviat millor.

A Babulinka els agrada dir que no fan llibres perquè sí. “Això ve una mica de la convicció que els llibres poden transformar realitats i punts de vista. La idea és apostar per la bona literatura i per un text que pu-

La parada a l'exterior de la llibreria especialitzada en literatura infantil i juvenil Casa Anita, al barri de Gràcia de Barcelona, durant el Sant Jordi d'estiu.

“Es considera un gènere menor, quan és d'altura. Els lectors que fem avui seran els de demà”

A Babulinka aposten per la bona literatura i per un text que pugui suscitar alguna transformació

El Premi El Vaixell de Vapor va néixer fa 36 anys per promoure una LIJ en català

gui suscitar alguna transformació, ja sigui amb la lectura autònoma de joves o amb la lectura compartida, i obrir finestres i diàlegs”, sosté Mar González. Ella també confirma que el coronavirus ens ha apropat als llibres, i que el gust per la lectura ha revifat, també a casa seva, on la seva filla s'ha convertit en lectora durant el confinament.

Aquest canvi d'hàbits lectors el ratifiquen des de l'editorial Cruïlla. Diuen que ha pujat l'interès per les col·leccions, com ara *Els forasters del temps* o *Cosins S.A.*, i també pels contes per a nens i nenes de tres a cinc anys, com *Un sopar de por* o *Tinc un drac a casa*. “Sempre hem tingut la pota del text i tenim en compte els valors, però també la qualitat literària. Intentem ser garantia de qualitat. Encarem el futur seguint les nostres directrius i una manera de fer, i ens adaptem al dia a dia. Hem vist

una pujada de vendes de llibres de coneixements, suposem que pel tancament de les escoles”, argumenta Anna Pauner, responsable editorial del segell, que va impulsar la creació del Premi El Vaixell de Vapor fa 36 anys amb la voluntat de promoure la creació d’una literatura per a infants i joves en català, que els fomenti el gust per la lectura i que els transmeti valors socials i humans.

Malgrat la bona salut d’aquest sector, moltes editores segueixen tenint present el que va dir l’escriptora Tina Vallès quan va guanyar el Folch i Torres el 15 de desembre passat: “La LLJ se segueix considerant una literatura de segona divisió. L’èmfasi es posa en infantil o juvenil, i no en literatura, i no és una segona divisió: els nens que llegeixen seran els adults que llegiran”. Pema Maymó, que tot just fa unes setmanes s’ha incorporat al capdavant de la Galera amb tota la il·lusió del món i amb la intenció de tornar a fer gran aquest segell mític, apunta: “Penso que la frase de la Tina Vallès va generar molt de consens; no té el mateix espai un autor de LLJ ni el mateix tracte en tots els aspectes malgrat que n’hi ha que venen molt, perquè funciona molt la prescripció. Si tu tens una escola o un llibreter, o un títol entra al circuit escolar, es pot convertir en un *long seller*”.

“La Galera necessita tornar a recuperar visibilitat i tornar a convertir-se en el que ha estat sempre, la gran escola de lectors de Catalunya i també d’Espanya. I ara necessita navegar amb un objectiu més clar, publicant amb una mica més d’estratègia”, afirma Maymó, que a banda d’editora també és autora de la casa amb *Super Germans*, un llibre on parla de com s’ho fan dos bessons que li han de fer lloc a una germaneta petita.

Cànon de la LLJ en català

El 28 de desembre passat, l’associació Escrivim va impulsar unes taules de debat titulades *Els orígens de la literatura infantil i juvenil en català*. El coordinador del projecte, Sebastià Bennassar, argumentava en la presentació que “tenim un patrimoni molt important i molt desconegut, que són els escriptors de literatura infantil i juvenil en català, que des de finals dels anys seixanta s’han encarregat de crear un públic lector en la nostra llengua. Es tracta d’escriptors que han abocat tot el seu talent i la seva alta qualitat a crear per als més menuts, convençuts que era el que calia en aquell moment i en aquella època, i que van demostrar que hi havia una gran quantitat de nois i noies esperant les seves històries i esperant-les en la nostra llengua. És de justícia retre’ls homenatge i situar-los al lloc que els pertoca”.

I és que hi ha molts lectors que són hereus de Vallverdú, Carbó o Teixidor, però des dels orígens aquesta literatura no s’ha reivindicat amb el rigor que es mereix. Hi

Títols a tenir en compte

Les novetats per al primer trimestre de l’any aviat seran a les llibreries. Al març arribarà la primera novel·la infantil de Tina Vallès, reconeguda autora de contes i àlbums il·lustrats. Vallès ha estat guardonada amb el Premi Folch i Torres 2020 per *Els pòstits del senyor Nohisoc*, una història d’intriga amb una nena molt curiosa, un veí misteriós i pòstits a tort i a dret! Una altra de les properes novetats destacades per al públic juvenil serà *Les esferes del temps*, de Rubèn Montaña. Una novel·la guardonada amb el Premi Joaquim Ruyra 2020 per a joves, un relat misteriós i violent, amb influències de l’*steampunk*, que ens trasllada a la Barcelona de finals del segle XIX.

ha iniciatives, però, que procuren esmenar-ho. L’escriptora i presidenta d’Escrivim, Maite Carranza, explica que aquesta associació va néixer d’una plataforma àmplia d’escriptors i il·lustradors, i que aposta per un projecte ambiciós i de llarg abast que permeti crear el cànon de la LLJ catalana. Es tracta d’un projecte audiovisual i divulgatiu, a cinc anys vista, que contindrà una cinquantena de vídeos d’autors, i més d’un centenar d’obres significatives de la LLJ en català. “Hem volgut deixar testimoni del nostre respecte i la nostra admiració pels nostres predecessors, aquells que en altres temps van posar les bases que han fet possible la nostra professió, el nostre ofici, i que han estat els nostres mestres i referents”, reivindica Carranza.

Hi ha autors com l’enyorat Emili Teixidor, Gemma Lienas o Jordi Sierra Fabra que han batut rècords de vendes, però la crítica no els acompanya. I els professionals de la LLJ en català tenen raó quan diuen que els mitjans de comunicació, salvant comptades excepcions, només ens recordem de la LLJ per Nadal i per Sant Jordi, un greuge que cal esmenar.

Quatre recomanacions

L'ÀVIA GRILL I LA DEFENSA DE L'AIGUA
Denis Chapón i Claudia Hichel
Pol·len edicions

EL POLSIM MÀGIC
Jordi Cuixart i Oriol Malet
Comanegra

SUPER GERMANS
Pema Maymó
La Galera

UN SOPAR DE POR
Meritxell Martí i Xavier Salomó
Cruilla

La Galera aspira a tornar a convertir-se en “la gran escola de lectors” de Catalunya i Espanya

Sebastià Bennassar diu que aquests escriptors són “un patrimoni molt gran i desconegut”

Hi ha autors que han batut rècords de vendes, però la crítica no els acompanya

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguestoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

Cartes sobre el confinament i el poder de les màquines

Lídia Penelo | Barcelona

Estimades màquines

Carme Torras*Males Herbes* • 183 pàgines • 18 €

La tecnologia i nosaltres

Si l'ús de la tecnologia et fa ballar el cap, el que explica Carme Torras, escriptora i professora d'investigació a l'Institut de Robòtica, t'interessa. Aquest llibre aplega deu relats on el misteri i la quotidianitat es troben, i on també suren reflexions sobre la dependència de les màquines o sobre què ens depara la intel·ligència artificial.

Fils

Ingrid Guardiola i Marta Segarra*Arcàdia* • 224 pàgines • 20 €

Cartes sobre el confinament

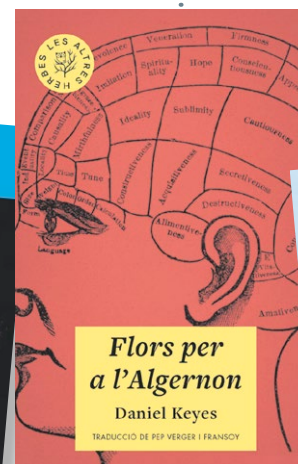
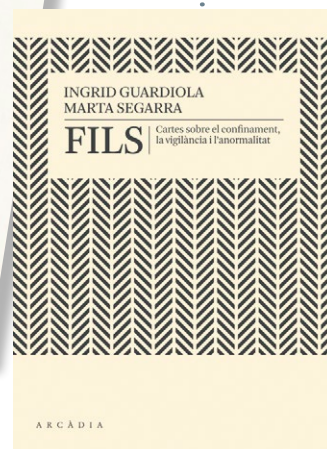
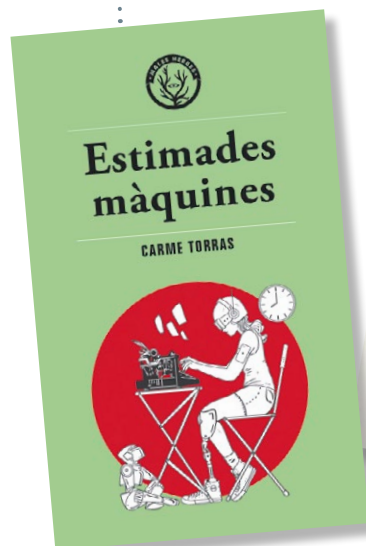
Si la nova normalitat et provoca ganes de canviar coses, la correspondència entre Ingrid Guardiola i Marta Segarra durant el primer confinament potser et representa. No volen tornar a estar com abans; volen una "anormalitat" que passa per revisar les restriccions de la llibertat, la invisibilització de la mort o la discriminació de les classes baixes.

Flors per a l'Algernon

Daniel Keyes*Les altres herbes* • 288 pàgines • 19,90 €

Més enllà del quocient intel·lectual

Si vas a la caça d'un llibre que t'acompanyi després d'haver-lo llegit, preparat per conèixer en Charlie, un jove amb retard mental a qui l'operen per incrementar-li el quocient intel·lectual. La novel·la, traduïda al català per Pep Verger Fransoy, diverteix i commou però també fa pensar en la manera com tractem les discapacitats mentals.

Vides catalanes que han fet història

Borja de Riquer*Edicions 62* • 996 pàgines • 28 €

Personalitats rellevants

Si t'agrada la història, aquest llibre és com una bona capsa de bombons: val la pena obrir-lo, triar un capítol, assaborir-lo i anar fent. Dirigit per Borja de Riquer, hi trobaràs 120 vides de personatges històrics, des de l'edat antiga fins als temps contemporanis. Des de Gal·la Plàcidia fins a Montserrat Roig passant per Damià Campeny o Joanot Martorell.

L'endemà de la teràpia

Ramon Mas*Edicions de 1984* • 176 pàgines • 17,50 €

El costat fosc de l'autoajuda

Si busques una novel·la amb deixos fantàstics i notes de misteri, el personatge d'Ernest Borginyac et farà passar una bona estona. Les seves desgràcies comencen l'endemà de tornar d'un retir terapèutic. Ramon Mas, també editor i poeta, fa sàtira de l'autoajuda, però també dels que es pensen que les revelacions es produeixen sense esforç.

El desorden que dejas

Carlos Montero*Espasa* • 408 pàgines • 19,90 €

La perversitat humana

Si de vegades després de mirar una sèrie et venen ganes de llegir el llibre d'on ha sortit la història que t'ha enganxat, aquest *thriller* psicològic t'atraparà. Es va publicar el 2016, i si encara no l'has llegit, agafa't fort, perquè al cor de Galícia hi passen moltes coses perverses que et poden provocar una maratò de lectura.

Cultura Agenda

Fira de Sant Tomàs i de Reis a la Gran Vía de Barcelona.

Un Nadal encara ple de màgia a la ciutat

Joana Costa

La Gran Vía de les Corts Catalanes de Barcelona acull un any més la Fira de Sant Tomàs i de Reis després que s’hagi garantit que s’ajusta i s’adapta a la situació sanitària actual. La fira, que cobreix el tram de la Gran Vía comprès entre els carrers de Muntaner i Rocafort, té 157 parades, un 40% menys de l’habitual, amb opcions per a tots els àmbits: des de les joguines tradicionals i peluixos, regals tradicionals i artesans, fins a productes d’artesanía catalana i xurries. Enguany s’han establert distàncies entre grups d’estands, s’han instal·lat barres de separació per garantir la distància de seguretat i s’han habilitat sentits únics de circulació de les persones. Hi ha agents cívics per controlar l’aforament i s’han instal·lat dosificadors de gel hidroalcohòlic a les entrades de cada tram.

D’altra banda, per primer cop, el Port Olímpic participa en la campanya natalenca de la ciutat, i ho fa coincidint amb la nova etapa de retrobament d’aquest espai amb els barcelonins. D’aquesta manera, entre l’1 i el 5 de gener, es realitzen un conjunt d’activitats adreçades a un públic familiar i que incideixen en el fil conductor de la transformació que aquest entorn comença a viure, més connectat amb la ciutadania: el mar Mediterrani, la cultura del mar, la sostenibilitat, el medi ambient, la nàutica, i la vida animal. L’àrea acollirà activitats familiars en un espai que forma part dels 10.000 metres quadrats

d’espai que es recuperen per a la ciutadania. Hi haurà l’exposició d’escultures dinàmiques *Vida aquàtica*, i l’espectacle itinerant *Kujira*, amb el Centre de Titelles de Lleida, on una imponent balena blava s’obre camí per la ciutat fent sentir el seu cant a la vida i al respecte al medi ambient que interpel·la el públic sobre la responsabilitat col·lectiva envers l’emergència climàtica. També hi haurà l’espectacle sonor *32° 49’ latitud sud*, on el percussionista i creador Enric Monfort combina els sons acústics del solo de percussió amb electrònica en viu i pregravats.

En paral·lel, la màgia dels Reis d’Orient es pot viure enguany al Fòrum, on es poden conèixer de prop els secrets més ben guardats dels tres reis i de tota la seva comitiva màgica i on caldrà reserva prèvia. I per acabar d’arrodonir les festes, la ciutat acull el Barcelona Christmas Tour: una ruta nocturna per la il·luminació natalenca que augmenta places i es podrà viure fins al 3 de gener.

Comiat de l’any

I pel que fa a la celebració del Cap d’Any, a les dotze en punt, des de cada districte se sentiran les campanades que anunciaran l’any nou, simultànies a tota la ciutat. Després, agafarà el relleu un espectacle pirotècnic, sense públic, que es retransmetrà en directe per TV3.

DATA Fins al 6 de gener
LLOC Diversos espais
PREU Gratuït

Torna al Lliure l’autoficció radiofònica en línia

El monòleg *El gegant del Pi*, escrit, dirigit i protagonitzat per Pau Vinyals, torna al Teatre Lliure de Barcelona a la seva sala en línia i fins al final de la temporada. La peça es va estrenar la primavera passada durant la primera onada de la pandèmia i en ple confinament, i va ser tot un èxit de públic. D’aquesta manera, la programació de teatre radiofònic de tardor s’acomia amb la reestrena del muntatge que es va guanyar el favor del públic i la crítica. *El gegant del Pi* és una autoficció radiofònica que parla de l’herència rebuda i de com condiciona la construcció d’una llar.

És un monòleg a dues veus i un procés de creació per trobar les paraules de tots els silencis que habiten

una família. Un viatge del poble a la ciutat, de la ciutat al mig del bosc i del bosc al menjador de casa. L’espectacle versa sobre el pas de l’espai públic al privat; sobre què seríem capaços de fer per defensar casa nostra; i del que faríem per salvar un fill. En l’espectacle, en Pau és un home de 33 anys, l’edat de Crist. S’acaba de comprar un pis amb la seva dona al barri del Raval de Barcelona i és feliç amb la seva feina i la Judit. S’estimen, es miren amb amor i tendresa mentre van traient de les caixes tots els objectes i els col·loquen al seu lloc.

DATA A partir del 23/12
LLOC Sala online del Teatre Lliure
PREU 5 €

El protagonista s’acaba de comprar un pis amb la seva dona al Raval.

Valsos d’Any Nou

El Palau de la Música acollirà els dies 1 i 2 de gener valsos i polques en el tradicional Concert d’Any Nou. Enguany aquests recitals estaran dirigits per Andrés Salado, amb composicions de Johann Strauss. A banda, el 3 de gener, la sala acollirà el concert del Cor de Cambra del Palau amb el *Magnificat* de Bach i una selecció d’*El Messies* de Händel.

DATA 1 i 2 de gener
LLOC Palau de la Música
PREU A partir de 28 €

Vibrants acrobàcies

Ara Mateix Circ presenta propostes locals amb una mirada internacional al Mercat de les Flors. La seva proposta d’aquest Nadal, *Circkvost*, és plena d’acrobàcies aèries, enèrgiques i vibrants sota un enorme envelat vermell de 30 metres. Amb una potent música rock en directe, les caigudes, els salts i les coreografies mostren sentiments tant de felicitat com de desesperació.

DATA Del 2 al 4 de gener
LLOC Mercat de les Flors
PREU 18 €

Guitarra i flamenc al Palau de la Música

L'artista Juan Gómez *Chicuelo* proposa la Gran Gala del Flamenc, on actua amb Santiago Amaya *El Tati*, Carlos Caro i J. Sánchez, així com els *cantaors* Raúl Leiva Amador i Joaquín *El Duende*, i els *bailaors* Eli Ayala, Maria José González, Nacho Blanco i Iván Alcalá. En aquesta funció l'espectador descobrirà la intensitat de la passió del poble gitano a través del temps, viatjant pels diferents *palos* del flamenc de la mà de la nova generació d'artistes flamencs.

DATA Fins a l'1 de gener
LLOC Palau de la Música
PREU A partir de 35 €

Concert solidari amb Projecte Home

L'Auditori de Barcelona proposa aquest 4 de gener el seu tradicional concert solidari de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONCC) pel 25è aniversari de l'entitat social Projecte Home. La cita comptarà amb el baríton Ferran Albrich i la direcció de Manel Valdivieso, i el repertori inclourà composicions de Felix Mendelssohn, Maurice Ravel, Johan Sebastian Bach i Gustav Mahler, com les *Tres cançons de Don Quixot* a *Dulcinea* i la *Suite del Somni d'una nit d'estiu*.

DATA 4 de gener
LLOC Auditori
PREU A partir de 10 €

Un cicle de John Cassavetes obre l'any a la Filmoteca

La independència del cineasta John Cassavetes obre la programació de 2021 a la Filmoteca amb la retrospectiva *John Cassavetes: rostres i ombres*, que repassa la filmografia d'aquest referent del cinema independent d'autor nord-americà. La selecció inclou obres clau del cineasta, al costat de Gena Rowlands, com *Faces*, *Opening Night* o *A Woman Under the Influence*, i treballs com a actor, com *Rosemary's Baby* o *The Fury*. La retrospectiva rescata alguns dels seus millors treballs

com a actor, amb els quals va finançar una de les trajectòries com a director més singulars i coherents. Furga en l'emoció dels personatges, els arrenca les màscares per trobar la veritat i oferir un mirall sincer de les persones. I ho aconsegueix gràcies a la complicitat d'uns intèrprets als quals atorga una llibertat d'improvisació insòlita.

DATA Fins al 31 de gener
LLOC Filmoteca de Catalunya
PREU 4 €

Les obres més emblemàtiques de Kentridge al CCCB

A través de l'animació, el dibuix, el cinema, la música o el teatre, l'artista sud-africà William Kentridge ha construït una obra que barreja tècniques i disciplines. És una oportunitat única per veure algunes de les obres més emblemàtiques de Kentridge: tapissons de gran format, la impactant instal·lació audiovisual *More Sweetly Play the Dance* i els onze curtsmetratges d'animació *Drawings for Projection*.

DATA Fins al 21 de febrer
LLOC CCCB
PREU 7 €

Un muntatge de l'exposició.

L'Aquitània Teatre recupera la nova versió de 'Kràmpack'

La nova versió de *Kràmpack* torna a l'Aquitània Teatre fins al 10 de gener. L'obra de Jordi Sánchez (*Plats Bruts*, *La que se avencia*) va ressuscitar a la cartellera la temporada passada sota la producció de Forty Entertainment, després de més de 20 anys sense ser-hi, i amb una nova generació d'actors i actrius, formada per Jaume Casals, Lídia Casanova, Àlex Ferré i Mikel Iglesias, i sota la batuta de Pep Anton Gómez. Aquesta segona temporada, un èxit avalat per més de 15.000 espectadors, narra la història de quatre amics que se'n van a viure junts, i entre els quals hi ha, a banda d'amistat, una forta tensió sexual. És una comèdia al pur estil *sit-com* dels anys 90, amb un to irreverent que s'ha mantingut fresc després de 25 anys de la seva creació. L'espectacle original, protagonitzat al seu moment per Joel Joan, el mateix Jordi Sánchez, Mònica Glaenzel –i després Ester Formosa– i Eduard Fernández, va assolir la xifra de 50.000 espectadors al llarg de quatre temporades a La Villarroel, i va fer temporada a Madrid en dues ocasions, així

com a Caracas. Fins i tot, l'any 2000 va estrenar-se una pel·lícula dirigida per Cesc Gay inspirada en el text teatral. Va guanyar el Premi de la Crítica del 1994, i el Premi Max l'any 2003. Va ser, a més, el tret de sortida d'una carrera d'èxit per a Sánchez, amb altres textos com *Sóc lletja* i *Excuses!*, a banda de sèries de televisió de gran èxit.

DATA Fins al 10 de gener
LLOC Aquitània Teatre
PREU 18,5 €

KRAMPACK

ESCENARI JOAN BROSSA

LES CUNETES DEL FRANQUISME

L'Escenari Joan Brossa proposa aquest Nadal l'homenatge a les víctimes del franquisme *Mort a les cunetes*. Amb pròleg de Jordi Cuixart, l'espectacle explica els fets de la fossa de Can Maçana, on el febrer del 1939 van afusellar vuit civils republicans, a partir de testimonis reals de víctimes del franquisme. David Pintó dirigeix el

muntatge, protagonitzat per Joan Valentí amb música en directe de Martí Marsal. Un novè va poder fugir, Josep Nin, que en va poder donar testimoni. Els nou republicans estaven acusats de rebel·lió i sedició, i la fossa de la qual es narren els fets mai no ha estat trobada. L'espectacle es pot veure fins al 5 de gener i l'entrada té un preu de 18 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

Esports **Resumen 2020**

El año de las dos velocidades y las gradas vacías

El deporte se despidió de un 2020 sin Juegos Olímpicos, con las gradas vacías y con salvoconducto para los profesionales

Roger Castillo
BARCELONA

Empezó el año con la mirada puesta en el Dakar, en el europeo de balonmano y en los Juegos Olímpicos de Invierno de la Juventud, con la histórica medalla de oro de Maria Costa en esquí de montaña. A pesar de la crisis azulgrana y blanquiazul en el fútbol y de las impactantes muertes de Paulo Gonçalves y Kobe Bryant, el calendario deportivo miraba hacia delante hasta que todo estalló ya sin margen de maniobra para citas estelares, como el centenario de la Volta a Catalunya, y con la mayoría de competiciones terminadas de forma abrupta, alguna de ellas sin campeón y con cierto menosprecio hacia el deporte femenino.

Pasaron los meses de los retos imposibles en los pasillos y los balcones, de patear rollos de papel higiénico y digerir el aplazamiento de los Juegos Olímpicos y Paralímpicos, eje de la preparación física y deportiva de centenares de deportistas de élite en nuestro país. Deportistas como Marta Xargay decidieron abrir un paréntesis en su trayectoria y otros, como Pau Quemada, alargar un año más su carrera esperando el colofón de Tokio en 2021.

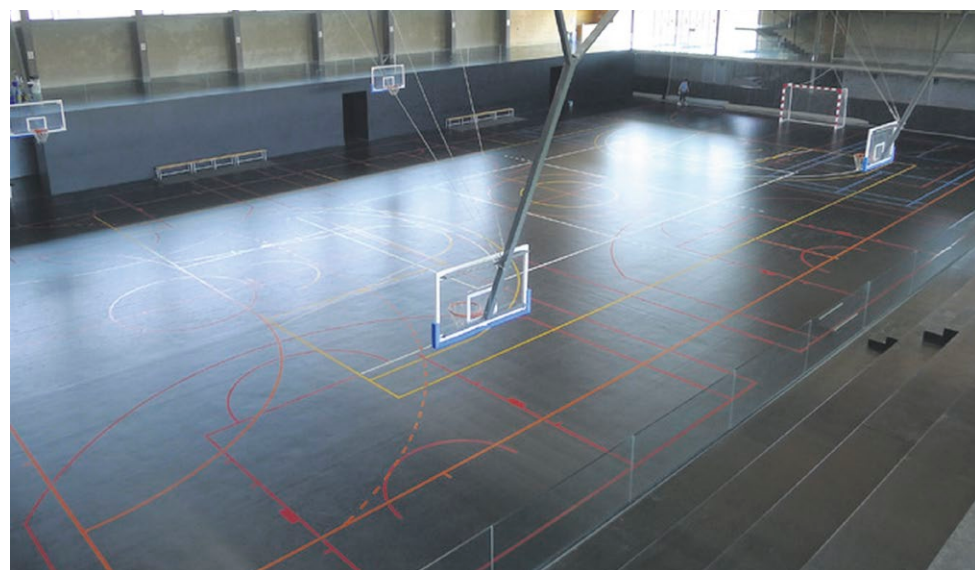
Luego llegó el *boom* del 2 de mayo y los días sucesivos, de la euforia del deporte al aire libre que batió el récord de practicantes en primavera y que luego perdió algo

de fuelle, dejando atrás a aquellos que de golpe y porrazo decidieron ponerse en forma y, como aquel que paga la cuota del gimnasio sin pisarlo nunca, tardaron pocas semanas en volver a abandonar los patines, la bicicleta o las zapatillas para salir a correr. El verano fue ilusionante con competiciones de todo tipo en liza y con el deporte profesional haciendo de todo para salir adelante. Fútbol, tenis, baloncesto o ciclismo se adaptaron a un nuevo calendario y a la nueva normalidad de calles y pabellones: la afición ha quedado desdibujada y sin posibilidad de apoyar a sus referentes con su griterío y color.

La llegada del nuevo curso volvió a poner en jaque al deporte de base y amateur, condicionado por la lucha contra la pandemia y con muchísimos problemas para garantizar su supervivencia a medio plazo. El deporte espectáculo sigue; el deporte de la mayoría, sufre. Este es el escenario actual y 2021 se presenta incierto y con dos frentes abiertos aún por resolver.

¿Deporte sin público?

Era algo impensable hasta hace unos meses y ahora es una realidad incuestionable. ¿El Camp Nou vacío para vivir un clásico? ¿Una final de la NBA en campo neutral y con pantallas sustituyendo a la afición? ¿Una subida al Angliru sin gente en las cunetas? El deporte profesional ha priorizado su continuidad para minimizar las pérdidas del negocio y, a pesar de ello, el recorte salarial ronda el presente y el futuro de las grandes estrellas. En marzo muchas voces decían que no competirían sin público en las gradas, una traición a la esencia del deporte que la pandemia ha convertido en un mal menor. La cuestión relevante es el precedente: ¿cuándo volverá el público? ¿Servirá de precedente para las competiciones del futuro? ¿Habrán más *streamings* y más seguimiento en casa en detrimento del estruendo en los polideportivos y la vivencia compartida con otros aficionados?

Una piscina en Girona y un pabellón en Lleida sin deportistas, escenas de este 2020.

En primavera el deporte al aire libre batió récord de participantes; luego perdió algo de fuelle

El escenario actual: el deporte espectáculo sigue, el deporte de la mayoría, sufre

Durante demasiados meses el deporte amateur ha sido el eslabón más débil

Hay una brecha entre la cultura (quizás aún más maltratada, pero con público cuando puede abrir) y el deporte que se presume como definitiva: para vislumbrar un futuro, un sector requiere el público presencial y el otro ha optado por renunciar a él, dejando claro que no es una parte indispensable del espectáculo siempre y cuando

su producto se consuma desde una pantalla. Por ello se antoja como clave este 2021, que seguirá con restricciones: comprobaremos si es una tendencia que sigue o un simple asterisco más en el año de la covid.

Las dos velocidades

Como cualquier otra profesión, los deportistas que se dedican a ello han podido ejercer su trabajo en función de las restricciones aprobadas en cada momento. Los profesionales siempre han sido los primeros en entrenar y en competir. Tras ellos, los deportistas de élite y las competiciones de ámbito estatal. Durante demasiados meses, el deporte amateur y de base ha sido el eslabón más débil de la cadena, relegado a una práctica no necesaria e inconveniente en tiempos de pandemia. Hay miles de niños y jóvenes que hace meses que no saben lo que es disputar un partido de su deporte y que tampoco pueden entrenar con su equipo en bloque. No es solo el conocimiento del propio deporte y del trabajo en grupo lo que se pierde por el camino: es la pasión por hacer deporte, poner en valor la actividad física y el instrumento de cohesión social que puede llegar a ser un equipo deportivo para un pueblo o un barrio.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

121212121212

123456789101112

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

Horizontals

1. Que veu. Natural d'Umbria. 2. Dona d'Estònia. Alumini. 3. Abreviatura de ronda. Element químic cristal·lí, d'un color de plom clar, dur i trencadís, que augmenta la duresa dels metalls amb què se l'associa. 4. Que té clares d'ou, batudes o no, sucre i, eventualment, canyella. Moneda de cinc pessetes d'argent o duro, encunyada a l'estat espanyol des del 1869 fins al 1899. 5. Començament. Relatiu als càtars. 6. Símbol de setembre. Arrissat com l'escarola. 7. Dissolució sòlida de carboni en ferro, d'estructura cúbica centrada en les cares. 8. Urpa. Prendre una petita quantitat d'un menjar o una beguda, posar-se'n una mica a la boca per apreciar-ne el gust.

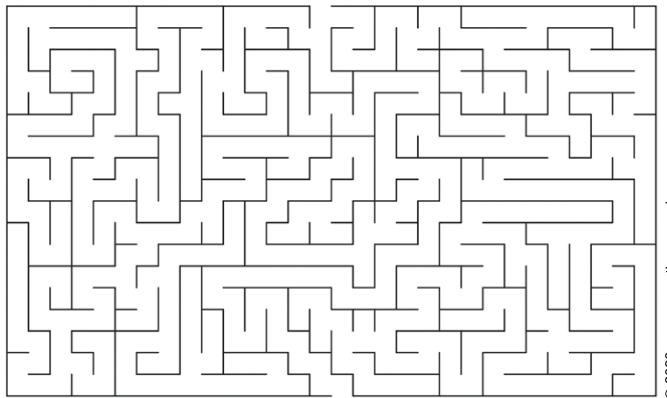
Verticals

1. Cadascuna de les tres eminències de les cares superior i inferior del cerebel. 2. Esdentegar. 3. Dit de les persones que tenen la mateixa edat. Expressió que es fa servir per incitar algú a fer força per aixecar una cosa. 4. Acció de donar allò que és nostre a algú. Establiment d'una espècie en una àrea determinada. 5. Que practica l'onanisme. 6. Quadrilàter on tenen lloc combats de boxa o de lluita. Nom de la lletra c. 7. Que ataca. 8. Pertanyent a una unitat o a unitats. 9. Terme infantívol per a designar l'aigua o qualsevol altre líquid que hom pot beure. Enter, sencer, en plural. 10. Qualsevol sal o èster de l'àcid oxàlic. 11. Solc practicat en una peça, en un objecte, de matèria dura. 12. Enrajolar en castellà.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

6		3	5		2	1		7
5			3				8	
9	8		7		4			5
7	3		8		6			1
	9				3			
8						6		2
2	7		6					4
4				2	1	7		3
3	1						6	

Fàcil

8		4						
3							6	1
		1	3		5	7		
							8	
	8							3
				5		4	9	
					7	8		
	7			1	2			
5		3		6	4		1	

Difícil

SOLUCIONS

5	9	3	8	6	4	2	1	7
6	7	8	5	1	2	9	3	4
1	4	2	6	3	7	8	5	6
7	3	6	1	5	8	4	9	2
4	8	5	2	9	6	1	7	3
2	1	9	7	4	3	6	8	5
9	6	1	3	2	5	7	4	8
3	2	7	4	8	9	5	6	1
8	5	4	6	7	1	3	2	9

Difícil

MOTS ENCREUATS
Horizontals: 1. Veedor. Umbra. 2. Estoniana. Al. 3. Rda. Antimoni. 4. Merengat. Xuc. 5. Inici. Càtara. 6. St. Escarolat. 7. Ausentia. A. 8. Urpia. Tastar. Verticals: 1. Vermis. U. 2. Esdentar. 3. Etlar. Up. 4. Do. Ecesi. 5. Onanista. 6. Ring. Ce. 7. Atacant. 8. Unitària. 9. Mam. Tots. 10. B. Oxalat. 11. Ranura. A. 12. Alicatar.

Joana Costa

Com viu la seva especialitat dia a dia? És molt complicada, perquè has de saber una mica de tot i alhora treballes amb moltes incerteses, però és molt agraït acompanyar els pacients al llarg de la seva vida. Tinc pacients que van començar a venir als 15 anys i ara s'han casat i tenen fills, i altres que s'han jubilat.

Què la va enganxar del Raval? Tot una mica. La població, moltíssima, i l'ambient també, tant de l'equip com del barri.

Com és la gestió de la pandèmia des del barri? Una mica caòtica, sobretot al principi, amb canvis de protocol continus. I és molt difícil arribar a l'equilibri entre la presencialitat i la no presencialitat.

Què la va cridar a la lluita pel CAP Raval Nord? Veia molt injust que tinguéssim un centre tan *destartalat*, que no complís les condicions mínimes i on no hi cabíem. Ara, amb la pandèmia, encara més. Hem de fer croquis per cabre-hi tots. Havíem de fer alguna cosa per no seguir en aquella situació *in aeternum*.

Com va veure la tancada? Jo crec que va ser un punt d'inflexió. Si no l'haguessin ocupat, no sé si se'n haurien pres tan seriosament.

Per què defensava que calia instal·lar el CAP a la Misericòrdia? No hi havia cap altra opció. Les opcions que ens donaven no eren realistes. On es podia posar un CAP mínimament en condicions era allà.

Es va contraposar cultura i salut? No era real. A algú li va interessar que sortís al diari. Hi havia un enfrontament entre dues

necessitats: la de tenir un centre digne, i la necessitat d'ampliació del Macba, que pot ser molt discutible, però tenen tot el dret a demanar-la.

Quin ha estat el paper del Govern municipal en tot el procés? Sense el Govern actual no tindríem el CAP a la Misericòrdia, però alhora crec que al final s'han buscat solucions que complaguin les dues parts en detriment del barri. Se li ha donat una solució al Macba que és ocupar una part d'una plaça en un barri on els espais públics són pocs i preuats.

Heu quedat contents? Necessitàvem el CAP a la Misericòrdia i és una solució, però per al barri no sé si és la millor.

Manquen espais veïnals? Falten espais de lleure, places i zones verdes. S'hauria d'apostar més per treure la densitat edificada. La qualitat de vida millora amb les zones verdes.

Quines són les necessitats sanitàries dels veïns? Bàsicament, les mateixes que als altres barris, però agreujades per la situació socioeconòmica, i amb la peculiaritat que tenim moltíssima migració. També tenim molta població gran.

Anna Romagosa

“És agraït acompanyar els pacients al llarg de la seva vida”

Metge de família i comunitària al CAP Raval Nord des que hi va fer l'especialitat, i que ara dirigeix, ha estat un dels rostres visibles de la lluita per la Capella de la Misericòrdia

DE FAMÍLIA

Filla d'infermera, Anna Romagosa sempre ha tingut molt ambient sanitari a casa seva. Confessa que li agradava molt acompanyar la seva mare a la consulta a treballar, per l'ambient que hi havia. La gent, en general, en sortia molt agraïda, assegura. I allò, a més, li generava la sensació de poder ajudar la gent.

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**